

Warszawa, Warsaw 2024

Pokolenie gniazdowników w Polsce

Generation of young adults living
with their parents in Poland

Pokolenie gniazdowników w Polsce

Generation of young adults living
with their parents in Poland

Główny Urząd Statystyczny Statistics Poland

Warszawa Warsaw 2024

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY

Departament Innowacji

Wydział Inżynierii Danych

RAPORT

Z REALIZACJI PRACY EKSPERYMENTALNEJ

POKOLENIE GNIAZDOWNIKÓW W POLSCE

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Główny Urząd Statystyczny – Departament Innowacji

Statistics Poland – Department for Innovation

Zespół autorski

Editorial team

Daniel Godlewski, Paweł Murawski, Gabriela Nowakowska, Paulina Sator, Krzysztof Woźnica, Ewelina Wójcik
pod kierunkiem

supervised by

Dominiki Rogalińskiej

Opracowanie graficzne

Graphs

Katarzyna Medolińska, Maciej Zych

Opracowanie redakcyjne i korekta

Editorial works and proofreading

pod kierunkiem

supervised by

Joanny Hausman-Czerwińskiej

ISBN 978-83-67809-19-1

Publikacja dostępna na stronie

Publication available on website

stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła.

When publishing Statistics Poland data - please indicate the source.

Przedmowa

Szanowni Państwo,

Przekazuję Państwu publikację Głównego Urzędu Statystycznego „Pokolenie gniazdowników w Polsce” przygotowaną w ramach serii wydawniczej Prace eksperymentalne.

Jest to opracowanie tematyczne poświęcone charakterystyce pokolenia młodych osób mieszkających z rodzicami. Badanie gniazdowników umożliwia obserwację kierunku i tempa zmian demograficzno-społecznych zachodzących w Polsce.

Przeprowadzone badanie stanowi propozycję nowego, innowacyjnego podejścia do przeprowadzania badań statystycznych, zrealizowanego w oparciu o administracyjne źródła danych. Wyzwanie w tym zakresie stanowi zarówno stworzenie metodologii, jak również przygotowanie środowiska, metod i narzędzi przetwarzania zbiorów danych. Jako wartość dodaną otrzymujemy natomiast możliwość objęcia badaniem pełnej populacji oraz obserwowania aktualnych zjawisk demograficznych lub nawet zjawisk dotychczas nieobserwowalnych. Ponadto zyskujemy możliwość prezentowania danych w niskich poziomach agregacji przestrzennej, także w ujęciu funkcjonalnym.

Prace dotyczące gniazdowników prowadzono w 2023 roku, w oparciu o administracyjne źródła danych przekazane przez gestorów w 2022 roku. Wszystkim instytucjom dziękuję za współpracę i udostępnienie informacji na rzecz statystyki publicznej i prac rozwojowych.

Publikacja składa się z dwóch części. W części analitycznej została przedstawiona charakterystyka pokolenia gniazdowników oraz ich rodziców. Z kolei w części metodologicznej znajdują Państwo opis koncepcji, wykorzystane źródła danych oraz szczegóły dotyczące zakresu podmiotowego i przedmiotowego niniejszego badania.

Mam nadzieję, że niniejsza publikacja okaże się cennym źródłem informacji o pokoleniu „dorostłych dzieci”, a prezentowane wyniki będą przydatne dla szerokiego grona odbiorców danych statystycznych, w tym: władz rządowych i samorządowych, środowisk naukowych i analityków.

Będziemy wdzięczni za Państwa uwagi dotyczące zawartości opracowania oraz eksperymentalnego charakteru prowadzonych przez nas badań statystycznych. Pozwolą nam one udoskonalić badanie i dostosować je do potrzeb odbiorców, przy kolejnych jego odsłonach.

Publikacja dostępna jest w wersji książkowej, a także na stronie internetowej Głównego Urzędu Statystycznego <https://stat.gov.pl>.

Dyrektor
Departamentu Innowacji

Dominika Rogalińska

Prezes
Głównego Urzędu Statystycznego

dr Dominik Rozkrut

Warszawa, czerwiec 2024 r.

Preface

Dear Readers,

I am presenting to you the publication of the Statistics Poland "Generation of young adults living with their parents in Poland", prepared within the framework of the publication series Experimental Works.

It is a thematic study devoted to the characteristics of the generation of young people living with their parents. The study of young adults living with their parents enables the observation of the direction and pace of demographic and social changes taking place in Poland.

The conducted survey is a proposal for a new, innovative approach to conducting statistical surveys, based on administrative data sources. The challenge in this regard is both the creation of a methodology, as well as the preparation of the environment, methods and tools for processing data sets. On the other hand, as an added value, we obtain the possibility to cover the full population with the survey and to observe current demographic phenomena or even phenomena that have not been observed so far. In addition, we gain the possibility to present data at low levels of spatial aggregation, also in functional terms.

The work on young adults living with their parents was carried out in 2023, based on administrative data sources provided by gestors in 2022. I would like to thank all institutions for their cooperation and for providing information for public statistics and development work.

The publication consists of two parts. The analytical part presents the characteristics of the generation of young adults living with their parents and their parents. In turn, in the methodological part you will find a description of the concept, data sources used and details regarding the subjective and objective scope of this survey.

I hope that this publication will prove to be a valuable source of information about the generation of "adult children", and the presented results will be useful to a wide range of recipients of statistical data, including: government and local government authorities, academia and analysts.

We will be grateful for your comments on the content of the study and the experimental nature of our statistical surveys. They will allow us to improve the study and adapt it to the needs of the audience, in its next editions.

The publication is available in a book version, as well as on the website of the Statistics Poland <https://stat.gov.pl>.

Director
Department for Innovation

Dominika Rogalińska

President
Statistics Poland

Dominik Rozkrut, Ph.D.

Warsaw, June 2024

Spis treści

Contents

Przedmowa	4
Preface.....	5
Spis map.....	2
List of maps	2
Spis wykresów.....	2
List of chapters	2
Spis tabel	3
List of tables.....	3
Objaśnienia znaków umownych i ważniejsze skróty.....	4
Symbols and main abbreviations	4
Wstęp	5
Introduction.....	6
Synteza	7
Executive summary	8
Wyniki badania.....	9
Survey results.....	9
Zróżnicowanie terytorialne zjawiska gniazdownictwa.....	9
Territorial diversity of phenomena young adults living with parents	9
Charakterystyka gniazdowników pod względem płci i wieku	13
Characteristics of young adults living with parents by sex and age	13
Aktywność edukacyjna gniazdowników.....	18
Educational activity of young adults living with parents.....	18
Wykształcenie gniazdowników.....	22
Education young adults living with parents.....	22
Aktywność ekonomiczna gniazdowników	23
Economic activity of young adults living with parents.....	23
Niepełnosprawność gniazdowników i ich rodziców	25
Disability young adults living with parents and disability their parents	25
Rodzina gniazdowników.....	30
Family of young adults living with parents.....	30
Metodologia badania.....	34
Methodology of survey	34
Cel badania	34
Purpose of the survey	34
Koncepcja badania eksperymentalnego opartego na administracyjnych źródłach danych.....	34
The concept experimental survey based on administration data sources.....	34

Źródła danych.....	34
Data sources	34
Stan danych	36
Data status	36
Przygotowanie wybranych źródeł danych na potrzeby badania.....	36
Preparation of selected data sources for the survey	36
Zakres podmiotowy – definicje.....	36
Subjective scope – definitions.....	36
Zakres podmiotowy - założenia metodologiczne dotyczące populacji badania.....	36
Subjective scope – methodological assumptions about the survey population.....	36
Zakres przedmiotowy - charakterystyka populacji badania.....	38
Objective scope - characteristic of the survey population.....	38
Wyliczanie zmiennych charakteryzujących gniazdowników i ich rodziny	40
Calculation of variables characterising of young adults living with parents and their parents.....	40
Bezpieczeństwo danych	41
Data security	41
Bibliografia.....	41
Bibliography	41

Spis map

List of maps

Mapa 1. Udział gniazdowników w ogólnej liczbie ludności w wieku 25-34 lata w 2022 r.	9
Map 1. Share of young adults living with parents in the total number of population aged 25-34 in 2022.....	9
Mapa 2. Udział gniazdowników w ogólnej liczbie ludności w wieku 25-34 lata w 2022 r.	10
Map 2. Share of young adults living with parents in the total number of population aged 25-34 in 2022 ..	10
Mapa 3. Udział gniazdowników w ogólnej liczbie ludności w wieku 25-34 lata według delimitacji obszarów wiejskich, w 2022 r.	12
Map 3. Share of young adults living with parents in the total number of population aged 25-34 by delimitation of rural areas in 2022	12
Mapa 4. Udział gniazdowników w ogólnej liczbie ludności w wieku 25-34 lata według wielkości miast w 2022 r.	13
Map 4. Share of young adults living with parents in the total number of population aged 25-34 by city size in 2022	13
Mapa 5. Udział gniazdowników w ogólnej liczbie ludności w wieku 25-34 lata w 2022 r. – kobiety.....	15
Map 5. Share of young adults living with parents in the total number of population aged 25-34 in 2022 - females.....	15
Mapa 6. Udział gniazdowników w ogólnej liczbie ludności w wieku 25-34 lata w 2022 r. – mężczyźni.....	16
Map 6. Share of young adults living with parents in the total number of population aged 25-34 in 2022 - males	16
Mapa 7. Gniazdownicy uczący się lub studiujący w województwach (%)	19
Map 7. Young adults living with parents learning or studying by voivodeships (%)	19
Mapa 8. Gniazdownicy uczący się w gminach w 2022 r.	20
Map 8. Young adults living with parents learning or studying in gminas in 2022.....	20
Mapa 9. Gniazdownicy uczący się lub studiujący w ogólnej liczbie gniazdowników według delimitacji obszarów wiejskich w 2022 r.	21
Map 9. Young adults living with parents learning or studying in total number of young adults living with parents by delimitation rural areas in 2022.....	21
Mapa 10. Udział niepracujących w ogólnej liczbie gniazdowników w 2022 r.	23
Map 10. Share of non-working in total number of young adults living with parents in 2022.....	23
Mapa 11. Gniazdownicy niepracujący w ogólnej liczbie gniazdowników według delimitacji obszarów wiejskich w 2022 r.	24
Map 11. Non-working young adults living with parents in total number of young adults living with parents by delimitation in rural areas in 2022.....	24
Mapa 12. Gniazdownicy z niepełnosprawnościami w 2022 r.	26
Map 12. Young adults with disabilities living with parents in 2022	26
Mapa 13. Gniazdownicy z niepełnosprawnościami w 2022 r.	27
Map 13. Young adults with disabilities living with parents in 2022	27
Mapa 14. Gniazdownicy mieszkający z rodzicami z niepełnosprawnościami w 2022 r.	29
Map 14. Young adults with disabilities living with parents in 2022.....	29

Spis wykresów

List of chapters

Wykres 1. Udział gniazdowników w ogólnej liczbie ludności w wieku 25-34 lata w miastach wojewódzkich ..	11
Chart 1. Share of young adults living with parents in the total number of population aged 25-34 in the voivodship cities.....	11
Wykres 2. Udział gniazdowników w ogólnej liczbie ludności w wieku 25-34 lata w województwach, według płci (%)	14
Chart 2. Share of young adults living with parents in the total number of population aged 25-34 in voivodeships by sex (%).....	14
Wykres 3. Gniazdownicy według wieku w 2022 r.	17

Chart 3. Young adults living with parents by age in 2022.....	17
Wykres 4. Liczba mężczyzn przypadająca na 100 kobiet wśród gniazdowników według wieku w 2022 r.....	17
Chart 4. Number of males per 100 females in the group of young adults living with parents by age in 2022	17
Wykres 5. Gniazdownicy uczący się lub studiujący według wieku (%).....	18
Chart 5. Young adults living with parents learning or studying by age (%)	18
Wykres 6. Wykształcenie gniazdowników według płci.....	22
Chart 6. Education young adults living with parents by sex	22
Wykres 7. Gniazdownicy z niepełnosprawnościami według płci i wieku w 2022 r.....	28
Chart 7. Young adults with disabilities living with parents by sex and age in 2022	28
Wykres 8. Gniazdownicy według płci i wieku, mieszkający z rodzicami z niepełnosprawnościami w 2022 r.	30
Chart 8. Young adults living with parents with disabilities by sex and age in 2022.....	30
Wykres 9. Gniazdownicy według wieku i typu rodziny w 2022 r.	31
Chart 9. Young adults living with parents by age and type of family in 2022.....	31
Wykres 10. Gniazdownicy według wieku mieszkający z rodzicami w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym w 2022 r.....	32
Chart 10. Young adults living with parents in working and post-working age by age in 2022.....	32
Wykres 11. Gniazdownicy według wieku mieszkający z jednym rodzicem w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym w 2022 r.....	33
Chart 11. Young adults living with one of parent in working and post-working age by age in 2022.....	33
Wykres 12. Gniazdownicy według typów rodzin i liczby osób w tych rodzinach	34
Chart 12. Young adults living with parents by type of family and number of children in these families.....	34

Spis tabel List of tables

Tabela 1. Pracujący gniazdownicy oraz grupa referencyjna według województw (%).....	25
Table 1. Employed young adults living with parents and the reference group by voivodeships (%)	25
Tabela 2. Osoby z niepełnosprawnościami – gniazdownicy oraz grupa referencyjna (%).....	26
Table 2. Persons with disabilities – young adults living with parents and the reference group (%)	26
Tabela 3. Niepełnosprawność - gniazdownicy i ich rodzice (%).....	28
Table 3. Disability - young adults living with parents and their parents (%)	28
Tabela 4. Gniazdownicy według wieku mieszkający z obojgiem rodziców w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym w 2022 r.....	32
Table 4. Young adults living with both parents in working and post-working age by age in 2022	32
Tabela 5. Nadawanie oznaczeń do określenia populacji badania gniazdowników	37
Table 5. Labelling the population survey young adults living with parents	37
Tabela 6. Wskaźniki charakterystyki populacji badania gniazdowników	38
Table 6. Indicators of the population characteristics of the survey of young adults living with parents.....	38

Objaśnienia znaków umownych i ważniejsze skróty

Symbols and main abbreviations

Skrót	Znaczenie
ALIM	dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej o beneficjentach i członkach ich rodzin, dochodach osób, zasądzonych alimentach, dłużnikach alimentacyjnych, rodzajach wypłaconych świadczeń
CZDOB	dane z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej o osobach bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy
EKSMOoN	Elektroniczny Krajowy System Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności
KDR	dane z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej o członkach rodzin wielodzietnych, którym została przyznana Karta Dużej Rodziny
KRUS	Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
MPiPS	Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
NFZ	Narodowy Fundusz Zdrowia
NSP	Narodowy Spis Powszechny
OBM	Operacyjna Baza Mikrodanych
PESEL	Powszechny Elektroniczny System Ewidencji Ludności
PFRON	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
PIT-10	dane jednostkowe z Ministerstwa Finansów o osobach fizycznych prowadzących samodzielnie działalność gospodarczą i nieprowadzących jej, uzyskujących przychód dotyczące osób rozliczających się z małżonkiem, rozliczających się jako osoby samotnie wychowujące dzieci
POL-on	Zintegrowany System Informacji o Nauce i Szkolnictwie Wyższym
QUIC	dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej o osobach, dochodach osób, dochodach rodzin, rodzajach i kwotach świadczeń
r.	rok
SIO	System Informacji Oświatowej
TERYT	Krajowy rejestr urzędowy podziału terytorialnego kraju
tys.	tysiąc
ZUS CRU	dane z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o osobach z Centralnego Rejestru Ubezpieczonych
ZUS RCR	dane z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, ze zbioru dotyczącego osób zgłoszonych przez ubezpieczonego do ubezpieczenia zdrowotnego oraz ubezpieczonego zgłaszającego te osoby do ubezpieczenia zdrowotnego
500+	dane z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej dotyczące świadczenia wychowawczego 500+

Wstęp

Spoleczno-demograficzne i kulturowe przemiany zachodzące w Polsce, a często również względy finansowe spowodowały zmianę stylu życia, szczególnie ludzi młodych. Odejście z rodzinnego domu i samodzielne funkcjonowanie ulega przesunięciu w czasie lub nie następuje wcale. Wiele osób, pomimo wejścia w wiek dorosły, nie zakłada rodziny i decyduje się na mieszkanie z rodzicami. Tym samym zmianie ulega wzorzec przejścia do dorosłości, który definiują określone wydarzenia w życiu człowieka takie jak: ukończenie edukacji, podjęcie pracy zarobkowej, opuszczenie domu rodzinnego, utworzenie związku oraz urodzenie pierwszego dziecka (Kotowska 2018).

Jakie są powody, dla których młodzi dorośli pozostają pod jednym dachem z rodzicami? Czy jest to świadomy wybór czy konieczność?

Z jednej strony powodów można doszukiwać się w samych gniazdownikach. Badacze wymieniają tu takie przyczyny jak: wygoda, brak troski o codzienne obowiązki, bezpieczeństwo, niezaradność życiowa. Powodem może być też sama sytuacja życiowa i np.: wydłużenie procesu kształcenia czy konieczność wynikająca z uwarunkowań ekonomicznych. Z drugiej strony sytuacja, w której dorośle dzieci nie wyprowadzają się od rodziców, może wynikać z zachwianych relacji w rodzinie, emocjonalnej zależności od rodziców, ich oczekiwań i wymagań lub poczucia odpowiedzialności za nich (konieczność opieki, pomoc finansowa, niwelowanie poczucia samotności). Czyli nie tylko sam gniazdownik i jego osobista sytuacja i postawa, ale również aspekt rodzinny - rodzice i ich postawa oraz doświadczenia życiowe - mogą stanowić przyczynę (Piszczatowska-Oleksiewicz 2014).

Polska statystyka publiczna szukając możliwości nowego sposobu generowania statystyk oraz podążając za aktualnymi potrzebami informacyjnymi, przygotowała **pracę eksperymentalną o zjawisku gniazdownictwa w Polsce**. Korzystając z innowacyjnych metod oraz z doświadczeń w pracy z wykorzystaniem administracyjnych źródeł danych udało się uchwycić zjawisko w pełnej skali. Niniejsze badanie stanowi więc próbę odpowiedzi na pytania o poziom i strukturę gniazdownictwa w Polsce, które mogą być przedstawione za pomocą mierzalnych danych, zebranych bez bezpośredniego udziału respondentów.

Na potrzeby opracowania przyjęto następującą definicję gniazdownika:

Gniazdownik – osoba w wieku 25–34 lata mieszkająca z rodzicami, nieposiadająca współmałżonka i sama niebędąca rodzicem. Populacja gniazdowników nie obejmuje osób rozwiedzionych oraz wdów/wdowców¹.

Rezultatem pracy eksperymentalnej jest charakterystyka polskich gniazdowników, obejmująca tematykę demograficzną, aktywność ekonomiczną, edukacyjną, sytuację rodzinną oraz niepełnosprawność, w tym także niepełnosprawność ich rodziców.

Badanie zrealizowano na danych administracyjnych, obejmujących pełną populację, według stanu na 2022 rok. Dane opracowane zostały dla całej Polski oraz w przekrojach terytorialnych do poziomu gmin.

Wnioski z niniejszej pracy eksperymentalnej mogą poszerzyć obraz sytuacji młodego pokolenia oraz stanowić uzupełnienie dla badań reprezentatywnych. Mogą stanowić też punkt wyjścia do dyskusji na temat polityki rodzinnej, mieszkaniowej i ekonomicznej oraz na temat sposobów tworzenia przestrzeni sprzyjających startowi w dorosłość.

¹ Według autorów badania osoby zamężne, rozwiedzione oraz wdowy i wdowcy nie wpisują się w definicję Gniazdownika, ponieważ zakładając rodzinę pokazują, że chcą się usamodzielnąć, być niezależnymi od rodziców i tym samym przestają być „dorosłymi dziećmi” (za: Piszczatowska-Oleksiewicz)

Introduction

The socio-demographic and cultural changes taking place in Poland, and often also financial considerations, have resulted in a change of lifestyle, especially for young people. Leaving the family home and living independently is postponed or does not occur at all. Many people, despite entering adulthood, do not start a family and choose to live with their parents. Thus, the pattern of transition to adulthood changes, which is defined by specific events in a person's life such as completing education, becoming gainfully employed, leaving the family home, forming a relationship and giving birth to the first child (Kotowska 2018).

What are the reasons why young adults stay under the same roof with their parents? Is it a conscious choice or a necessity?

On the one hand, the reasons can be found to the young adults living with their parents themselves. Researchers list such reasons as: convenience, lack of concern for daily duties, safety, and helplessness in life. The reason may also be the life situation itself, e.g. prolonged education or necessity due to economic conditions. On the other hand, a situation in which adult children do not move out of their parents' home may result from unstable family relationships, emotional dependence on parents, their expectations and requirements or a sense of responsibility for them (the need for care, financial assistance, eliminating the feeling of loneliness). This means that not only the young adult living with their parents himself and his personal situation and attitude, but also the family aspect – the parents and their attitude and life experiences – that may be the cause (Piszczatowska-Oleksiewicz 2014).

Polish public statistics, looking for opportunities for a new way of generating statistics and following current information needs, prepared an experimental work on the phenomenon of young adults living with their parents in Poland. Using innovative methods and experience in working with administrative data sources, it was possible to capture the phenomenon on a full scale. This survey is therefore an attempt to answer questions about the level and structure of phenomena of young adults living with their parents in Poland, which can be presented using measurable data collected without the direct participation of respondents.

For the purposes of this survey, the following definition of young adults living with parents was adopted:

Young adult living with parents – a person aged 25–34, living with their parents, without a spouse and not being the parent themselves. The population in question does not include divorced persons and widowers².

The result of the experimental work is a detailed characteristic of young adults living with their parents in Poland, including demographic issues, economic activity, education, family situation and disability, including the disability of their parents.

The survey was conducted on administrative data, covering the full population, as of 2022. The data was compiled for the whole of Poland and in territorial divisions to the level of gminas.

The conclusions from this experimental work can provide a broader picture of the situation of the young generation and complement representative research. They can also be a starting point for discussions on family, housing and economic policies and on how to create spaces conducive to the start of adulthood.

² According to the authors of the survey, married people, divorced people and widows and widowers do not fit into the definition of a young adult living with parents, because by starting a family they show that they want to become independent, to be independent of their parents and thus cease to be "adult children" (after: Piszchatowska-Oleksiewicz).

Synteza

W 2022 r. w Polsce było 1,7 mln gniazdowników, czyli co trzecia osoba (33%) w wieku 25–34 lata mieszkała z rodzicami i nie założyła własnej rodziny. W porównaniu z 2018 r. ich populacja zmniejszyła się o 0,3 mln osób (tj. o 15,5%). Wpływ na to miało zmniejszenie się ogólnej populacji osób mieszkających w Polsce.

Zjawisko cechuje się dużym zróżnicowaniem przestrzennym. Największy odsetek gniazdowników wystąpił w gminach we wschodniej i południowo-wschodniej Polsce. Z kolei największe miasta i ich obszary funkcjonalne charakteryzowały się najniższym poziomem gniazdownictwa.

Populacja gniazdowników jest zróżnicowana według płci. Gniazdownikami byli najczęściej mężczyźni. W 2022 r. odsetek mężczyzn wśród gniazdowników wyniósł 63%, natomiast kobiet - 37%.

Liczba gniazdowników maleje wraz z ich wiekiem. W 2022 r. odsetek osób w wieku 25 lat, które mieszkały z rodzicami, wynosił 56%, podczas gdy wśród 34-latków - 19%. Z każdym rokiem zwiększa się też dysproporcja mężczyzn i kobiet w strukturze gniazdowników. W grupie wiekowej 25 lat, na 100 kobiet przypadło 136 mężczyzn, natomiast wśród 34-latków na 100 kobiet przypadło już 202 mężczyzn.

W 2022 r. ponad 6,6% gniazdowników w Polsce studiowało lub uczyło się. Odsetek ten zmniejszał się wraz z wiekiem – od 19% dla osób w wieku 25 lat do niespełna 2% wśród osób 34-letnich. Aktywność edukacyjną częściej podejmowały kobiety niż mężczyźni. Gniazdowniczkami cechował wyższy od mężczyzn poziom wykształcenia. Ponad połowa z nich (52%) posiadała wykształcenie wyższe, natomiast wśród mężczyzn odsetek ten wyniósł 25%.

Gniazdownicy odznaczają się wysoką aktywnością ekonomiczną. W 2022 r. 63% gniazdowników pracowało zawodowo, 6% było bezrobotnych, a 31% biernych zawodowo. Zarówno pracujących, jak i bezrobotnych więcej było wśród mężczyzn niż wśród kobiet. Poziom aktywności ekonomicznej gniazdowników jest zróżnicowany przestrzennie. Najwięcej pracujących było wśród gniazdowników mieszkających w województwach centralnych. Udział pracujących wśród gniazdowników mieszkających na obszarach wiejskich (67%) był wyższy niż wśród mieszkańców miast (60%). Wyższe odsetki osób bezrobotnych w analizowanej populacji odnotowano na wschodzie kraju.

Odsetek gniazdowników z niepełnosprawnościami na koniec 2022 r. wyniósł 5,9%. Ponadto należy dodać, że udział gniazdowników z niepełnosprawnościami rósł wraz z wiekiem. Młodsze roczniki badanej zbiorowości cechowały się nieznaczną przewagą niepełnosprawnych mężczyzn. Po 29 roku życia zaznaczyła się przewaga kobiet, w konsekwencji, w najstarszej grupie wieku, odsetek gniazdowniczek z niepełnosprawnościami zwiększył się blisko dwukrotnie z 4,2% (25 lat) do 8,0% (34 lata), dla mężczyzn odpowiednio z 4,6% do 7,8%. Co piąty gniazdownik miał rodzica z orzeczeniem o niepełnosprawności. Częściej niepełnosprawność dotyczyła matek (52%) niż ojców (39%), a 9% – obojga rodziców. Występowały też przypadki (1,7% gniazdowników), gdzie zarówno rodzic, jak i gniazdownik, były osobami z niepełnosprawnościami. Z przynajmniej jednym rodzicem, będącym osobą z niepełnosprawnością, mieszkało 20,4% młodych mężczyzn i 18,5% kobiet, którzy nie założyli własnej rodziny. Udział gniazdowników będących w takiej sytuacji wzrastał wraz z ich wiekiem.

Analiza typów rodzin wykazała, że wraz z wiekiem odsetek gniazdowników mieszkających z jednym rodzicem wzrasta. W 2022 roku, w grupie wiekowej 25 lat - 38,4% gniazdowników stanowiły osoby mieszkające tylko z matką lub tylko z ojcem, natomiast wśród 34-latków już ponad połowa gniazdowników mieszkała z samotnym rodzicem.

Biorąc pod uwagę liczbę osób tworzących gospodarstwo domowe, ponad 40% gniazdowników mieszkało jedynie ze swoimi rodzicami, z czego 19,7% tworzyło dwuosobowe gospodarstwa domowe z samotnym rodzicem, a 21,6% gospodarstw trzyosobowe z obojgiem rodziców.

Executive summary

In 2022, there were 1.7 million young adults living with parents in Poland, i.e. every third person (33%) aged 25-34 lived with their parents and did not start their own family. Compared to 2018, their population decreased by 0.3 million people (i.e. by 15.5%). This has been impacted by a decrease in the overall residents in Poland.

The phenomenon is characterised by a large spatial diversity. The highest percentage of young adults living with parents occurred in gminas in eastern and south-eastern Poland. In contrast, the largest cities and their functional areas were characterised by the lowest levels of phenomena of young adults living with parents.

The population of young adults living with parents is differentiated by sex. Young adults living with parents were mostly male. In 2022, the proportion of young adults women living with parents was 63%, while the proportion of female was 37%.

The number of young adults living with parents decreases with their age. In 2022, the percentage of people aged 25 who lived with their parents was 56%, while among 34-year-olds it was 19%. The disproportion between men and women in the young adults living with parents structure is also increasing every year. Among 25-year-olds, there were 136 men per 100 women, while among 34-year-olds, there were already 202 men per 100 women.

In 2022, more than 6.6% of young adults living with parents in Poland were studying or learning. This percentage decreased with age – from 19% for 25-year-olds to less than 2% among 34-year-olds. Educational activity was more often undertaken by women than men. Young adults women living with parents were characterised by a higher level of education than men. More than half of them (52%) had a tertiary education, while among men the percentage was 25%.

Young adults living with parents are characterised by high economic activity. In 2022, 63% of young adults living with parents were economically active, 6% were unemployed and 31% were economically inactive. There were more men than women working and unemployed. The level of economic activity of young adults living with parents differed spatially. The largest number of employed persons were among people living in the central voivodeships. The share of employed living in rural areas (67%) was higher than among urban residents (60%). Higher percentages of the unemployed in the analysed population were recorded in the east of the country.

The share of young adults living with parents with disabilities at the end of 2022 was 5.9%. Furthermore, it should be added that the proportion of young adults living with parents with disabilities increased with age. The younger ages of the research population were characterised by a slight predominance of men with disabilities. After the age of 29, there was a predominance of women, and consequently, in the oldest age group, the percentage of young adults women living with parents with disabilities almost doubled from 4.2% (25 years) to 8.0% (34 years), for men, respectively, from 4.6% to 7.8%. One in five had a parent with a disability. It was more common for mothers (52%) than fathers (39%) to have a disability, and 9% for both parents. There were also cases (1.7% of young adults living with parents) where both parent and young adult were people with a disability. There were 20.4% of young men and 18.5% of women living with at least one parent who was a person with a disability and who had not started their own family. The proportion of young adults living with parents in this situation increased with their age.

An analysis of family types showed that the proportion of young adults living with single parent increases with age. In 2022, among 25-year-olds, 38.4 per cent of young adults were living with only their mother or only their father, while among 34-year-olds, more than half of young adults were already living with a single parent.

Taking into account the number of people forming a household, over 40% of young adults lived only with their parents, of which 19.7% created two-person households with a single parent, and 21.6% – three-person households with both parents.

Wyniki badania Survey results

Według przeprowadzonego badania eksperymentalnego, w roku 2022 z przynajmniej jednym ze swoich rodziców mieszkało ponad 1,7 mln osób w wieku od 25 do 34 lat. W odniesieniu do ogólnej liczby ludności w tym wieku, odsetek gniazdowników wyniósł 33%.

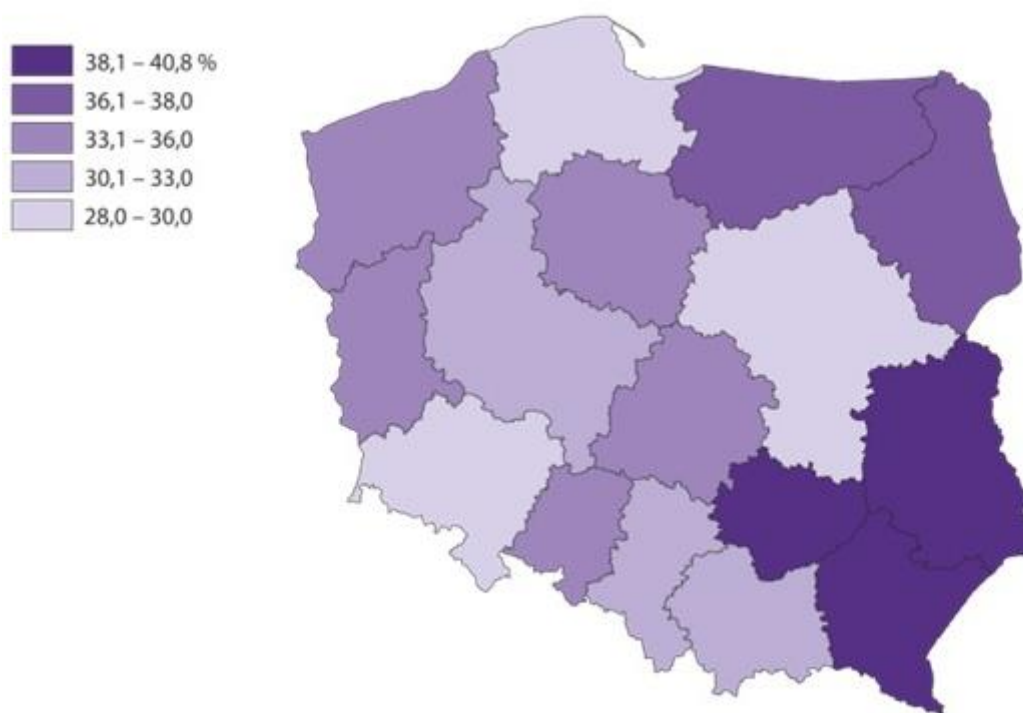
Zróżnicowanie terytorialne zjawiska gniazdownictwa

Teritorial diversity of phenomena young adults living with parents

Zjawisko jest zróżnicowane przestrzennie. Największy udział gniazdowników w ogólnej liczbie ludności w wieku 25-34 lata występował w województwie świętokrzyskim (41%), podkarpackim (39%) i lubelskim (39%), a najniższy - nieprzekraczający 30% - odnotowano w województwach: mazowieckim i pomorskim (28%) oraz dolnośląskim (29%).

Mapa 1. Udział gniazdowników w ogólnej liczbie ludności w wieku 25-34 lata w 2022 r.

Map 2. Share of young adults living with parents in the total number of population aged 25-34 in 2022

Zróżnicowanie poziomu gniazdownictwa na poziomie gmin było większe. Do jednostek o najwyższych wartościach wskaźnika należały gminy przygraniczne we wschodniej części Polski, w szczególności w województwie podlaskim oraz lubelskim, w których odsetek młodych dorosłych mieszkających z rodzicami przekroczył 50%³. W województwie podlaskim wartości powyżej 50% osiągnęły gminy wiejskie: Sejny, Czeremcha, Jasionówka, Mielnik, Korycin, Grabowo, Lipsk (obszar wiejski gminy) oraz miasta: Rajgród, Krynki, Drohiczyn, Sejny, Supraśl, Dąbrowa Białostocka i Goniądz, a w województwie lubelskim gminy wiejskie: Wisznice, Komarówka Podlaska i Podedwórze oraz miasta: Natęczów, Tyszowce, Józefów, Zwierzyniec.

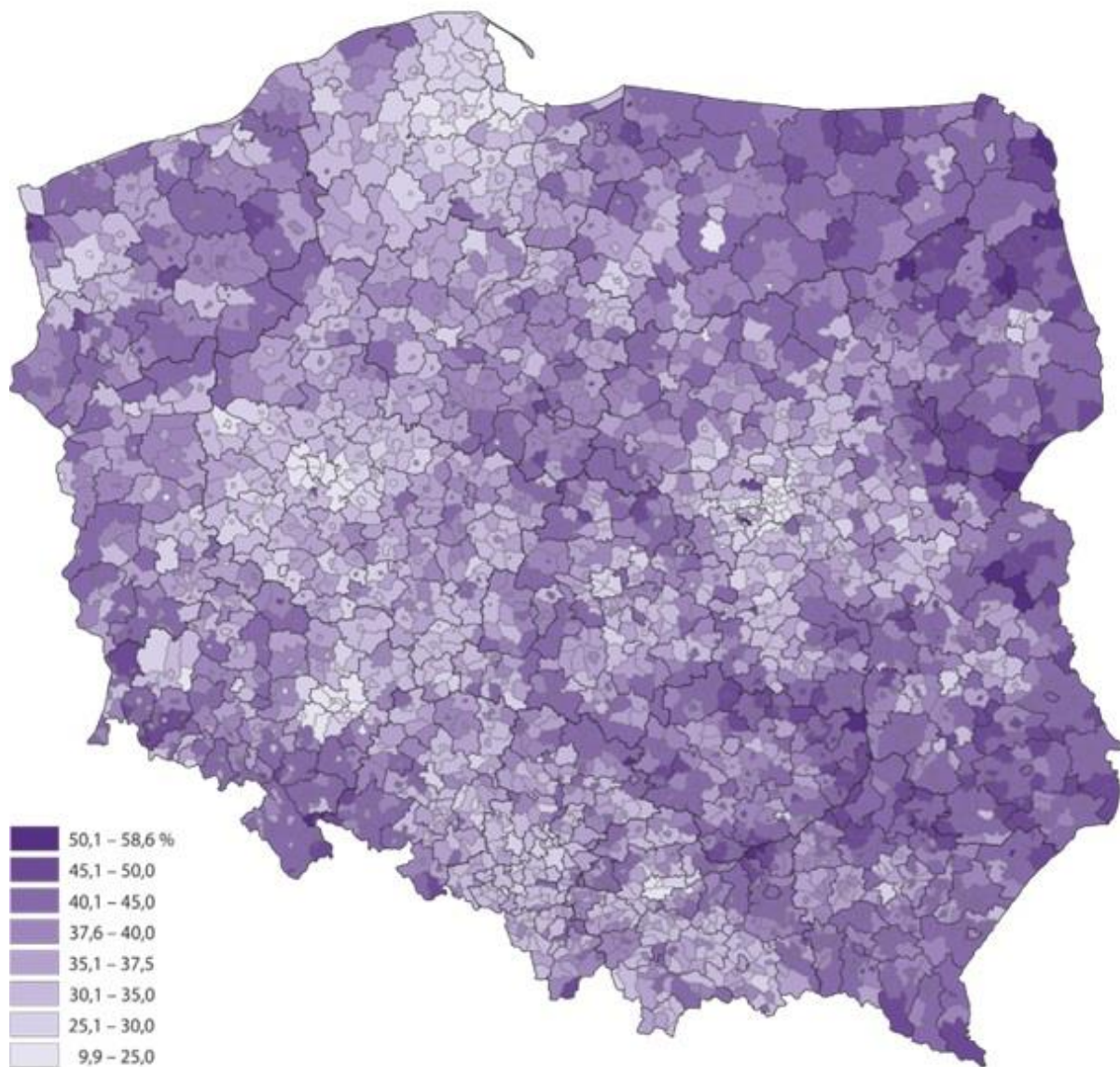
Najniższe wartości notowano w gminach znajdujących się w obszarach funkcjonalnych największych miast Polski. Wśród miast wojewódzkich najniższy odsetek gniazdowników odnotowano w Warszawie (19,3%) i we Wrocławiu (17,8%), a najwyższy w Kielcach (35,9%) i Olsztynie (31,6%). Niskie wartości wskaźnika

³ W niniejszym raporcie wszystkie analizy według gmin uwzględniają podział na miasta oraz obszary wiejskie w obrębie gmin miejsko-wiejskich (wyższy poziom szczegółowości).

osiągały gminy województwa pomorskiego, które charakteryzuje się jednym z najwyższych w Polsce wskaźnikiem liczby zawieranych małżeństw na 1 tys. ludności oraz najwyższym wskaźnikiem dzietności.

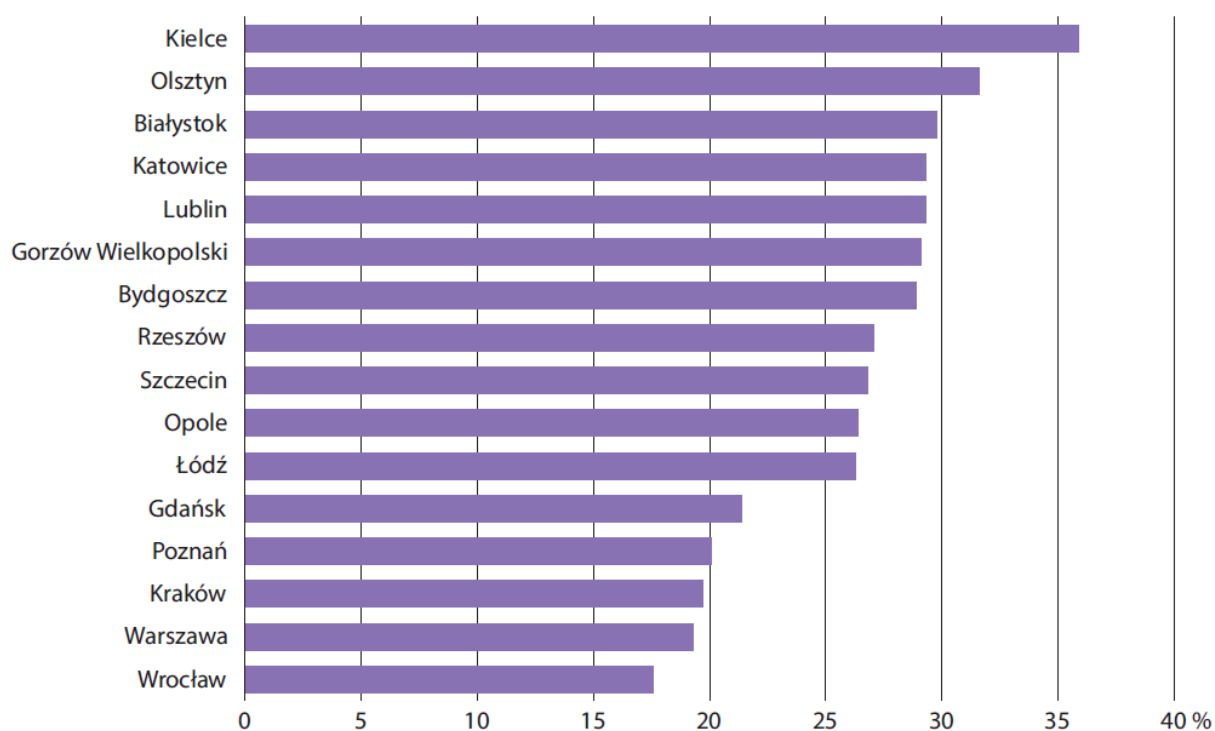
Mapa 3. Udział gniazdowników w ogólnej liczbie ludności w wieku 25-34 lata w 2022 r.

Map 4. Share of young adults living with parents in the total number of population aged 25-34 in 2022

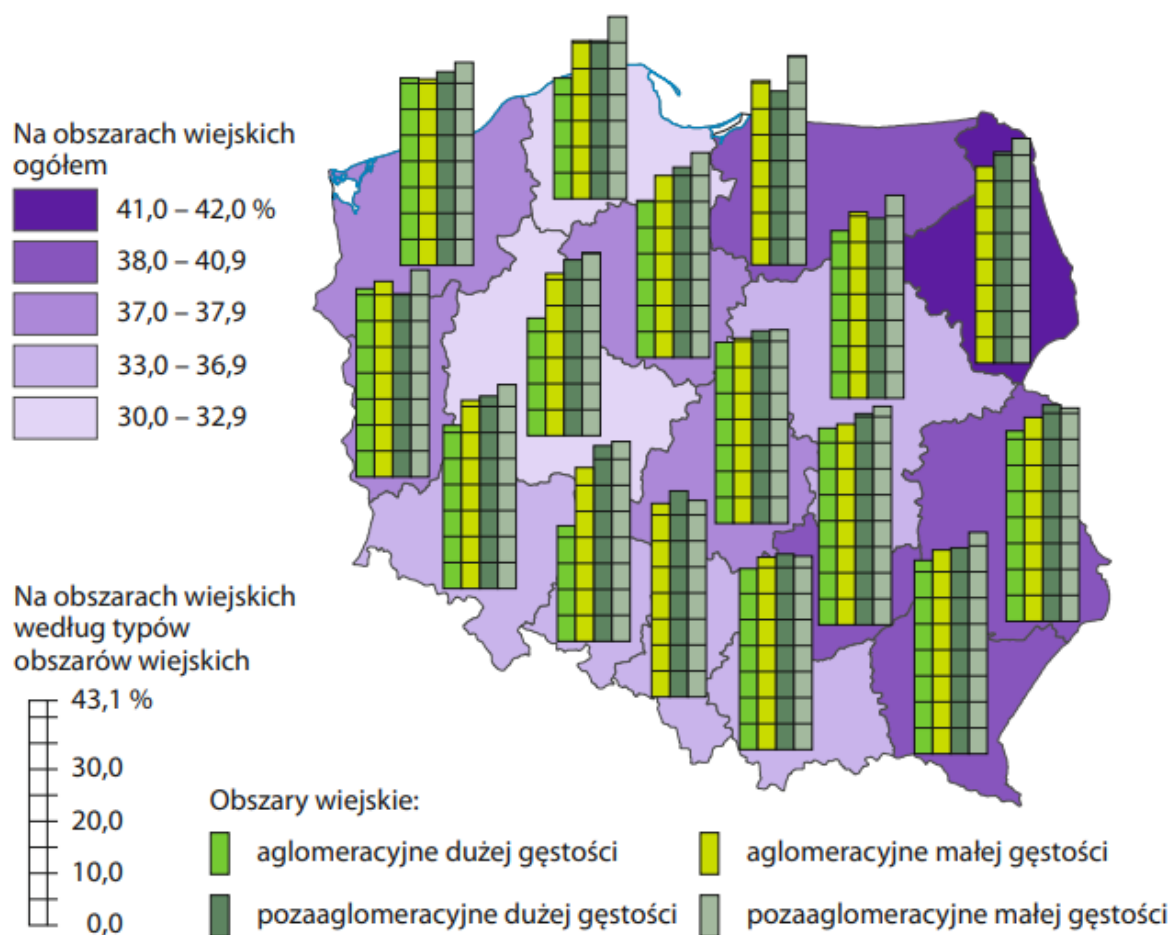
Wykres 1. Udział gniazdowników w ogólnej liczbie ludności w wieku 25-34 lata w miastach wojewódzkich

Chart 2. Share of young adults living with parents in the total number of population aged 25-34 in the voivodship cities

Mapa 5. Udział gniazdowników w ogólnej liczbie ludności w wieku 25-34 lata według delimitacji obszarów wiejskich w 2022 r.

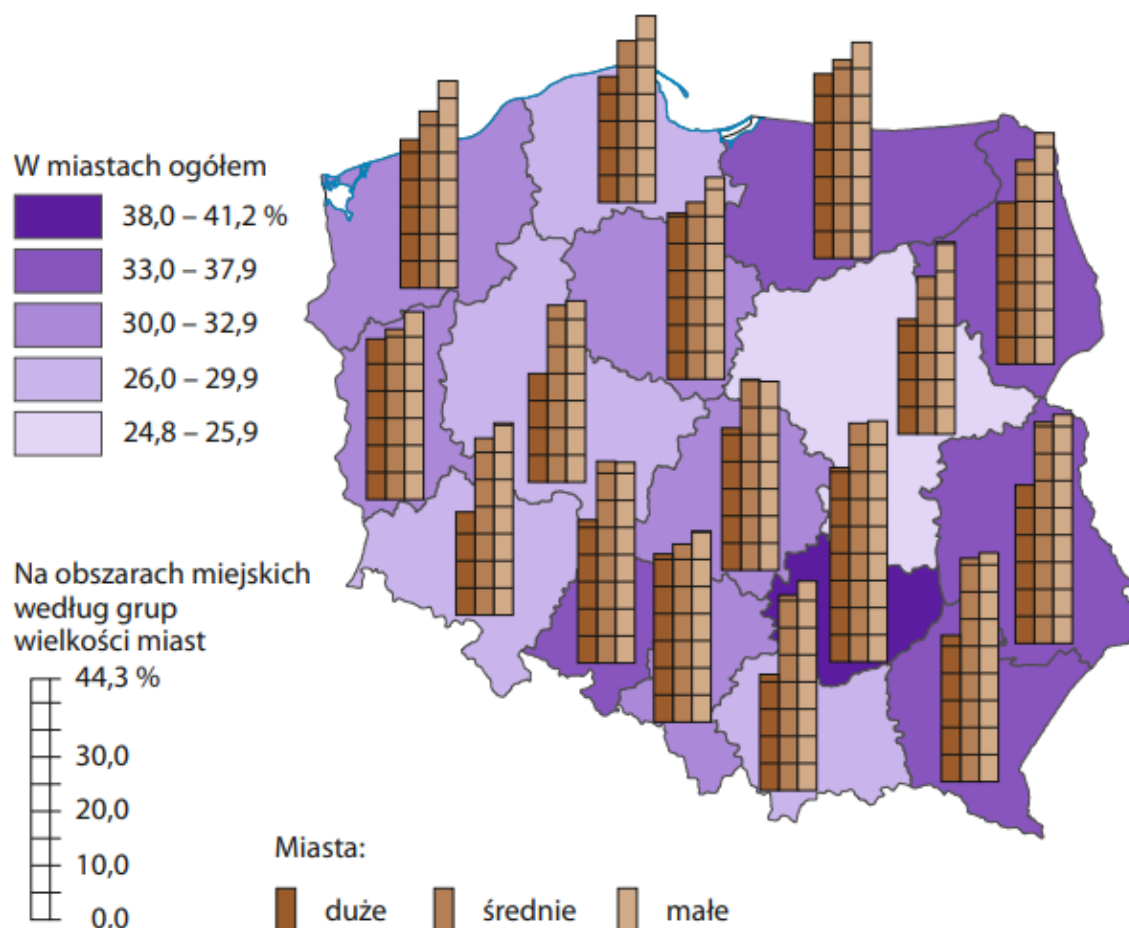
Map 6. Share of young adults living with parents in the total number of population aged 25-34 by delimitation of rural areas in 2022

Występowanie zjawiska gniazdownictwa z perspektywy gęstości zaludnienia jest dość zróżnicowane. Nie jest możliwe jednoznaczne określenie występującej tendencji. Natężenie tego zjawiska jest nieco mniejsze na obszarach o większej gęstości, choć nie jest to regułą. Zjawisko gniazdownictwa najczęściej występuje na obszarach pozaaglomeracyjnych o małej gęstości. Jedynie w województwach opolskim, śląskim i lubelskim większe wartości przyjmują obszary pozaaglomeracyjne dużej gęstości.

Mapa 7. Udział gniazdowników w ogólnej liczbie ludności w wieku 25–34 lata według wielkości miast w 2022 r.

Map 8. Share of young adults living with parents in the total number of population aged 25-34 by city size in 2022

W zakresie podziału na wielkość miast wyraźnie widać, że w dużych miastach zjawisko gniazdownictwa występuje w mniejszym natężeniu niż w miastach średnich i małych. Różnica występuje również pomiędzy miastami średnimi i małymi chociaż w tym przypadku nie jest aż tak znacząca.

Charakterystyka gniazdowników pod względem płci i wieku

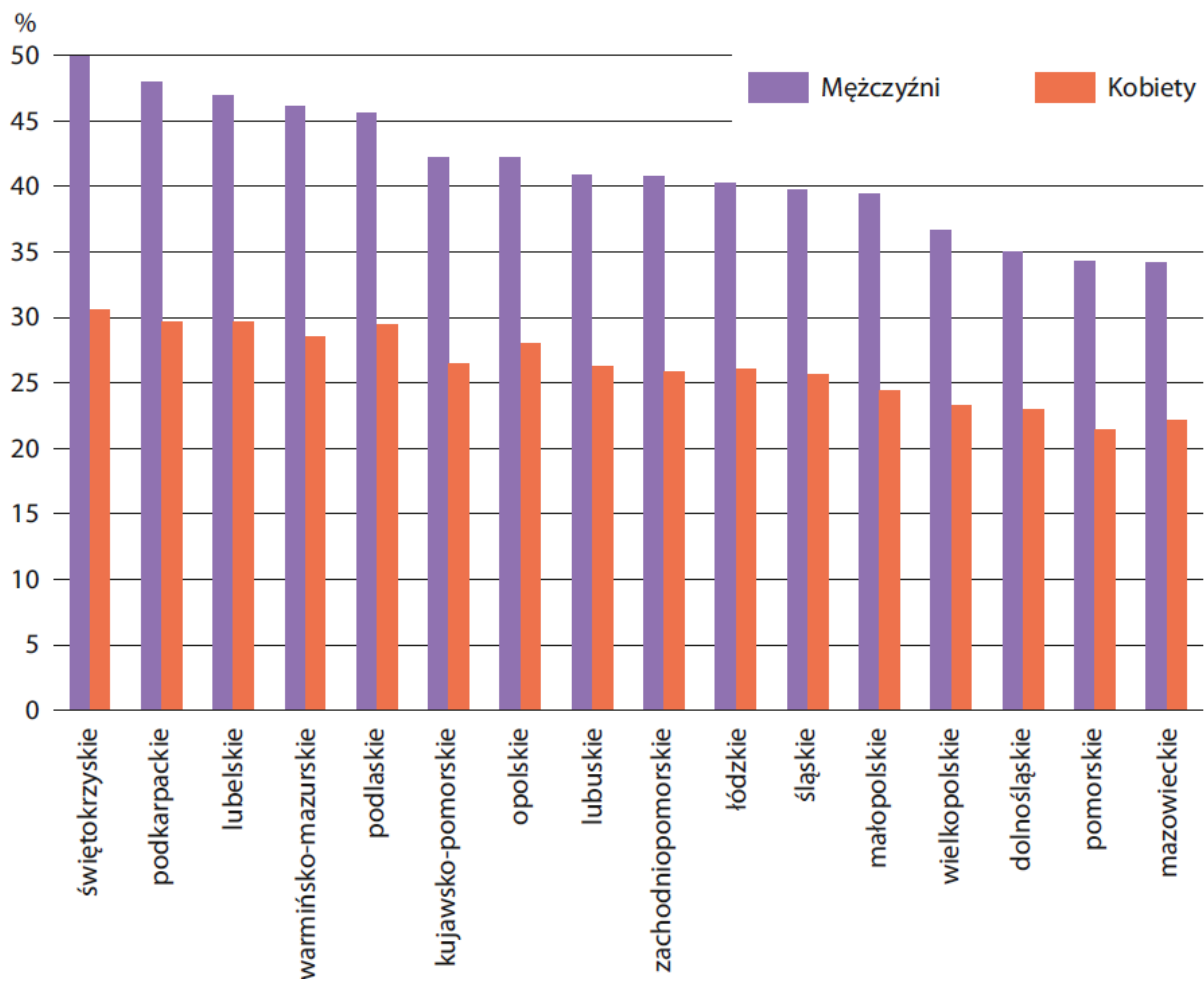
Characteristics of young adults living with parents by sex and age

Populacja gniazdowników jest zróżnicowana pod względem płci. W 2022 roku gniazdownikami byli częściej mężczyźni. Wyniki badania wskazują, że odsetek mężczyzn wśród gniazdowników wyniósł 63%, wobec 37% wśród kobiet. W stosunku do ogółu populacji osób w wieku 25-34 lata odsetek mężczyzn-gniazdowników był wyższy niż kobiet-gniazdowników i wyniósł odpowiednio: 40% i 25%.

W przekroju wojewódzkim najwyższy poziom gniazdownictwa wśród mężczyzn odnotowano w województwie świętokrzyskim (49,9%) i podkarpackim (48,0%), a najniższy w pomorskim (34,3%) i mazowieckim (34,2%). Wśród kobiet, podobnie, najwyższy wskaźnik odnotowano w województwie świętokrzyskim (30,6%) i podkarpackim (29,7%), a najniższy - w pomorskim (21,4%) i mazowieckim (22,1%).

Wykres 3. Udział gniazdowników w ogólnej liczbie ludności w wieku 25-34 lata w województwach, według płci (%)

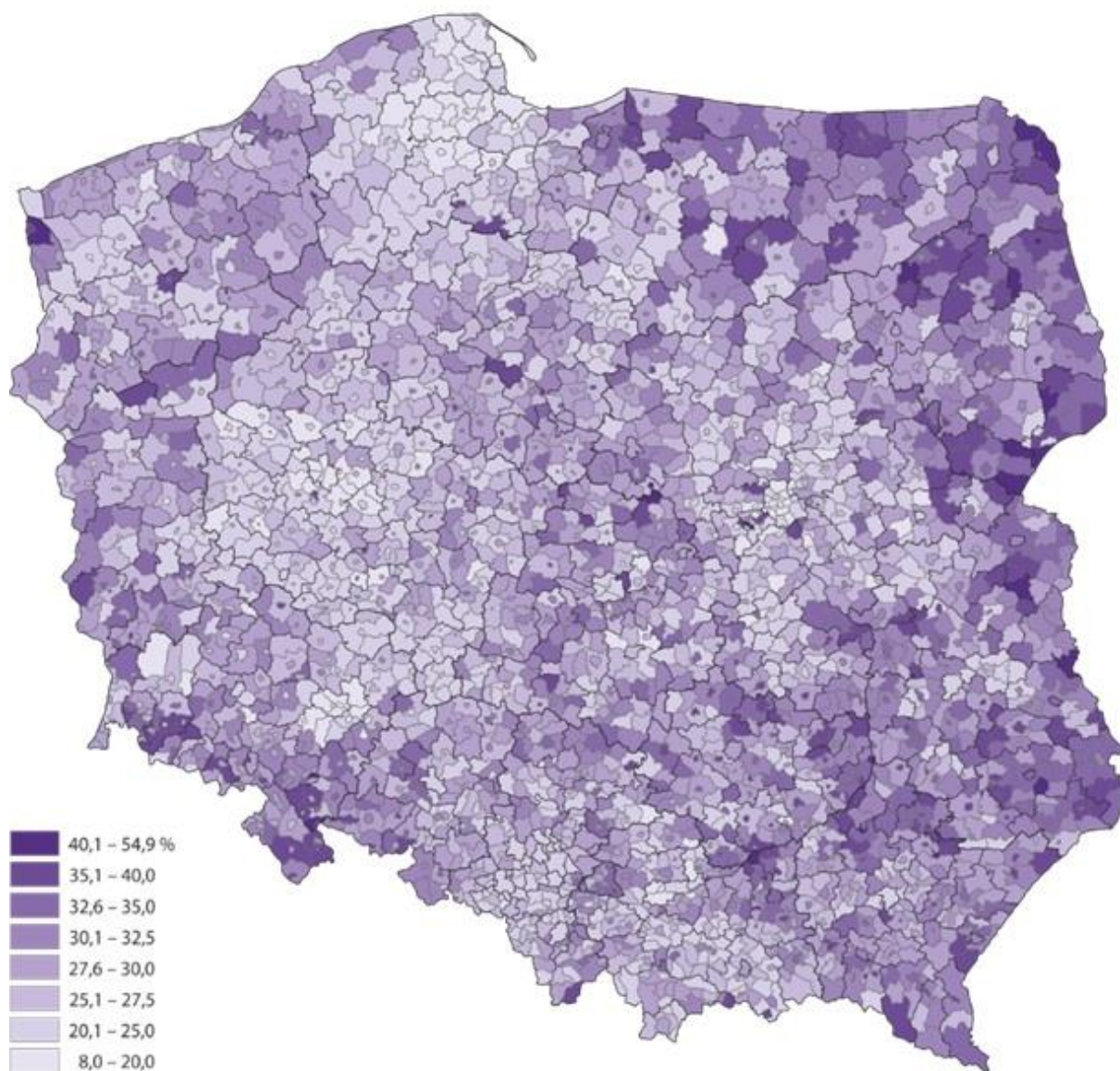
Chart 4. Share of young adults living with parents in the total number of population aged 25-340 in voivodeships by sex (%)

Na poziomie gmin zróżnicowanie poziomu gniazdownictwa pod względem płci było większe i wahało się od 10% do ponad 70% w przypadku mężczyzn oraz od 8% do ponad 50% w przypadku kobiet. Zarówno dla mężczyzn jak i kobiet, do jednostek terytorialnych o najwyższych wartościach wskaźnika należały gminy we wschodniej części Polski.

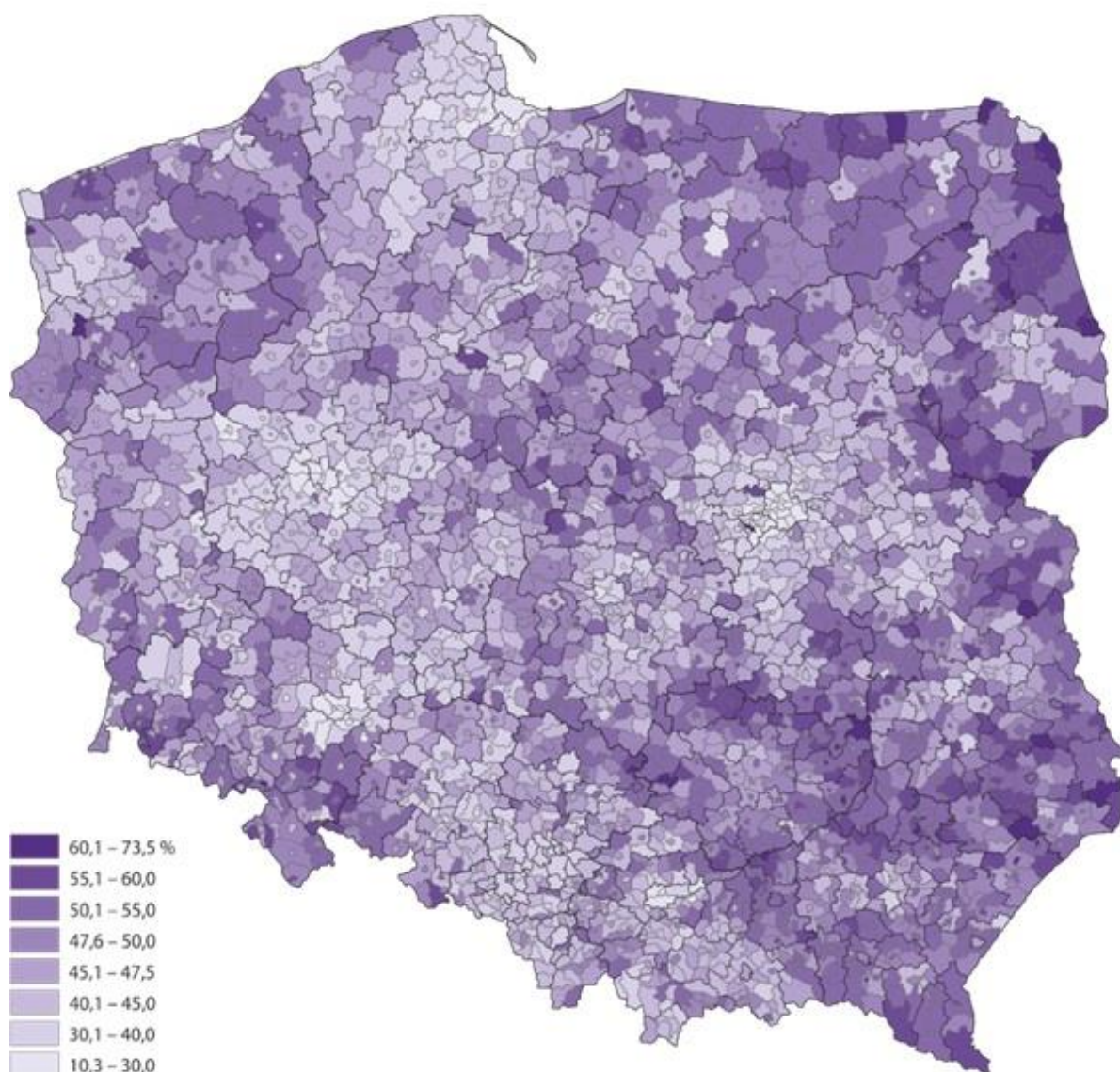
Mapa 9. Udział gniazdowników w ogólnej liczbie ludności w wieku 25-34 lata w 2022 r. – kobiety

Map 10. Share of young adults living with parents in the total number of population aged 25-34 in 2022 – females

Mapa 11. Udział gniazdowników w ogólnej liczbie ludności w wieku 25-34 lata w 2022 r. – mężczyźni

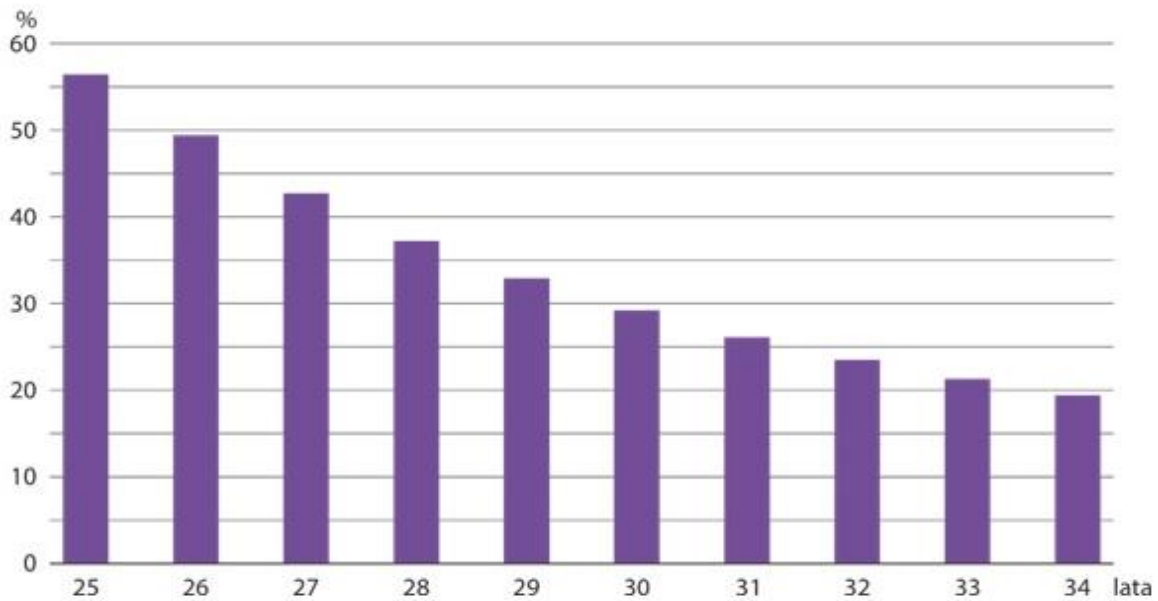
Map 12. Share of young adults living with parents in the total number of population aged 25-34 in 2022 – males

Występuje wyraźna zależność między liczbą gniazdowników a ich wiekiem. Wraz z wiekiem wyraźnie maleje udział osób mieszkających ze swoimi rodzicami. W 2022 roku odsetek osób w wieku 25 lat, które mieszkaly ze swoimi rodzicami wynosil 56% i malal z kazdym rocznikiem, az do 19% w grupie 34-latkow.

Wykres 5. Gniazdownicy według wieku w 2022 r.

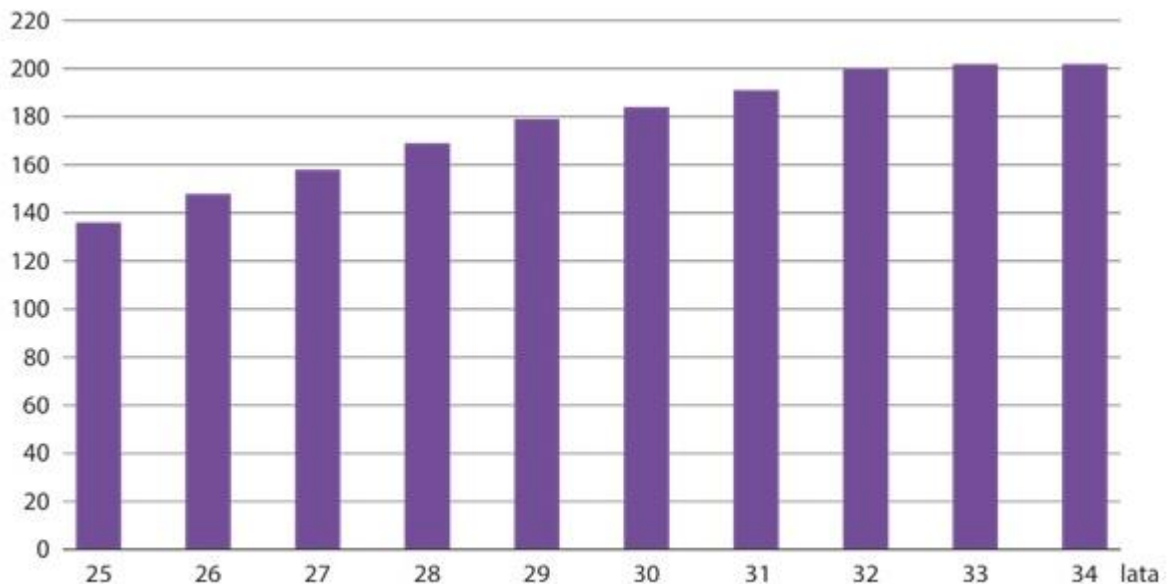
Chart 6. Young adults living with parents by age in 2022

Wraz z wiekiem zwiększa się również dysproporcja kobiet i mężczyzn w strukturze gniazdowników. Podczas, gdy na 100 kobiet w wieku 25 lat przypadało 136 mężczyzn w tym wieku, to na 100 kobiet w wieku 34 lat przypadało 202 mężczyzn w tym wieku.

Wykres 7. Liczba mężczyzn przypadająca na 100 kobiet wśród gniazdowników według wieku w 2022 r.

Chart 8. Number of males per 100 females in the group of young adults living with parents by age in 2022

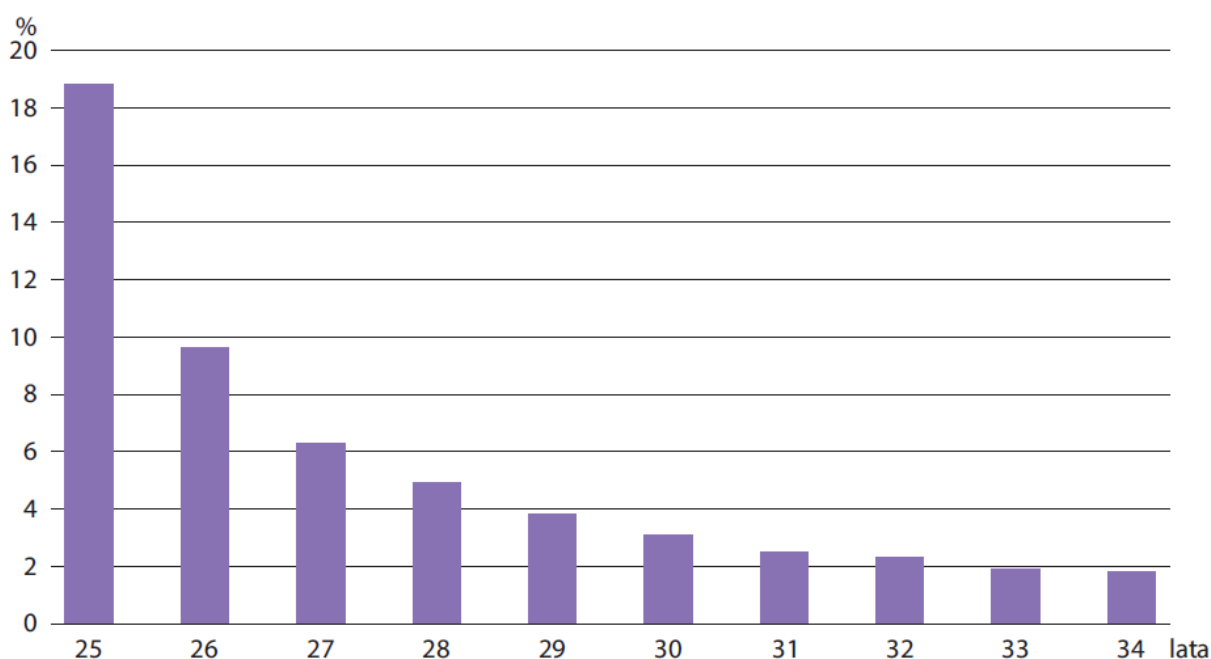
Aktywność edukacyjna gniazdowników

Educational activity of young adults living with parents

Niecałe 7% gniazdowników w Polsce w 2022 roku podejmowało aktywność edukacyjną (uczyło się lub studiowało na studiach I, II lub III stopnia). Natomiast w grupie referencyjnej⁴ udział ten wyniósł 3,7%. Odsetek uczących się gniazdowników wyraźnie zmniejszał się wraz ze wzrostem wieku. Wśród grupy osób w wieku 25 lat blisko 19% uczyło się lub studiowało, podczas gdy w najstarszej grupie tj. 34-latków, odsetek wyniósł niecałe 2%. Aktywność edukacyjną częściej podejmowały kobiety niż mężczyźni – 8,6% wobec 5,4%. Większą aktywnością edukacyjną charakteryzowali się gniazdownicy mieszkający w miastach (7,4%) niż zamieszkujący obszary wiejskie (5,6%).

Wykres 9. Gniazdownicy uczący się lub studiujący według wieku (%)

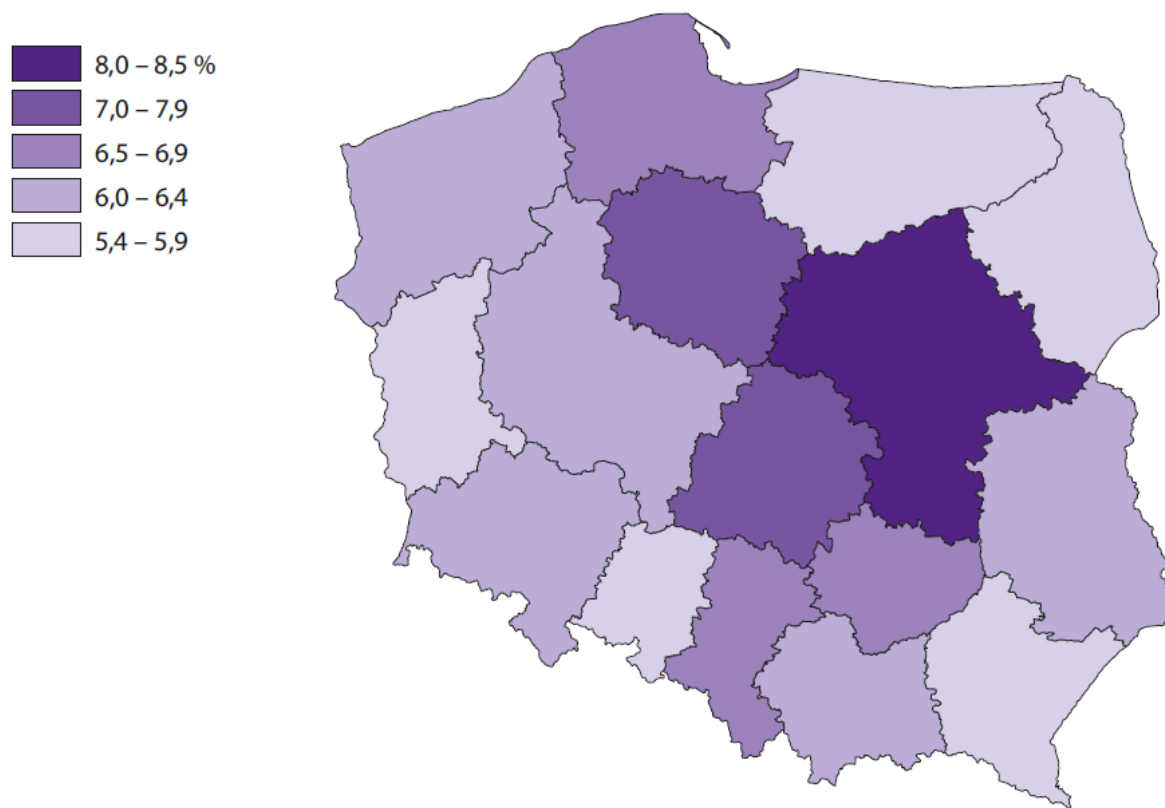
Chart 10. Young adults living with parents learning or studying by age (%)

⁴ Grupa referencyjna to osoby w wieku 25-34 lata niemieszkające z rodzicami, single, osoby, które założyły własną rodzinę, są wdowami/wdowcami lub są rozwiedzione

Mapa 13. Gniazdownicy uczący się lub studiujący w województwach (%)

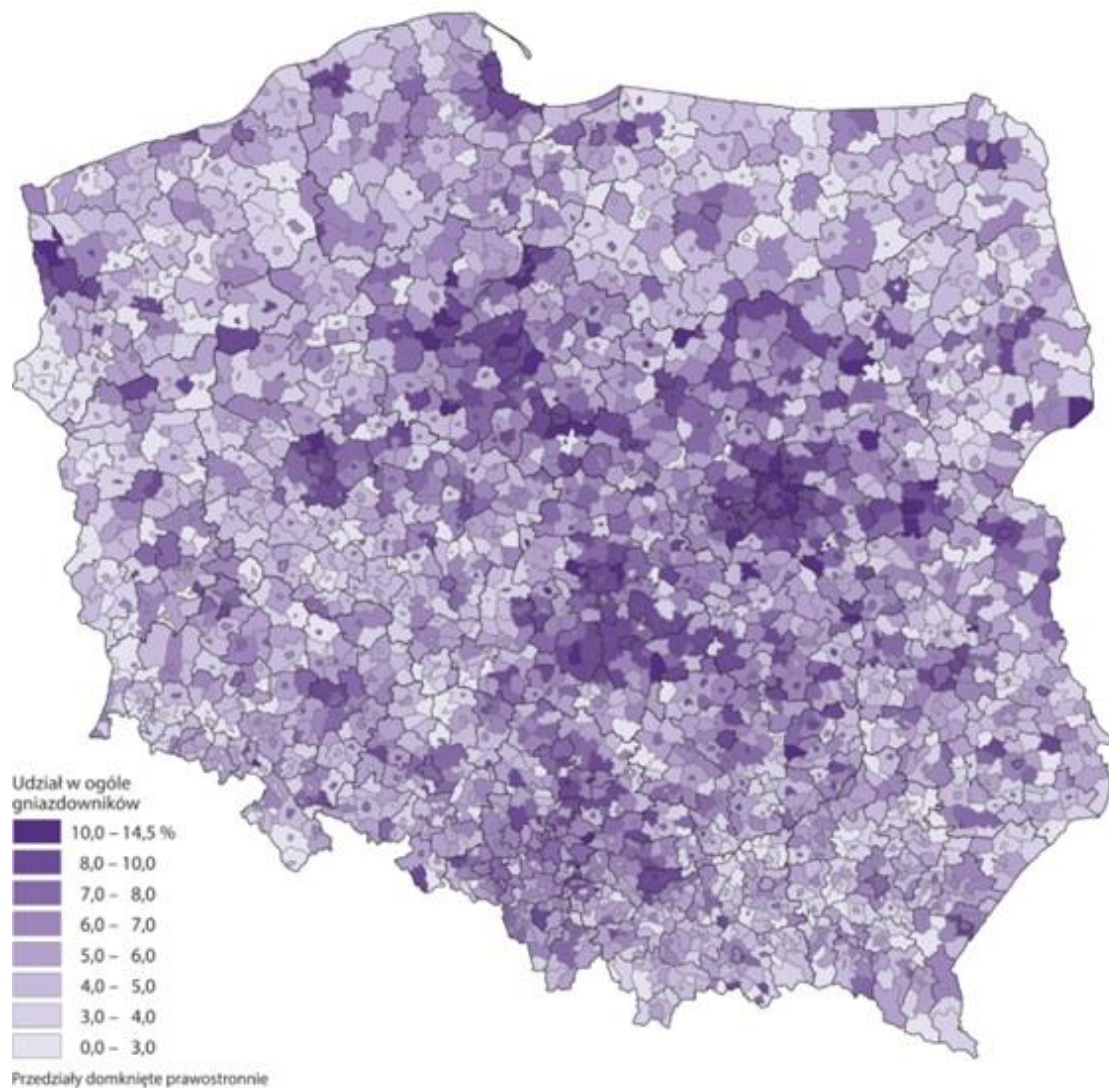
Map 14. Young adults living with parents learning or studying by voivodeships (%)

Najwyższym odsetkiem uczących się gniazdowników charakteryzowało się mazowieckie (8,5%) i kujawsko-pomorskie (7,8%), a najniższym - lubuskie i podkarpackie (po 5,4%). Wartości dla pozostałych województw były zbliżone.

Mapa 15. Gniazdownicy uczący się w gminach w 2022 r.

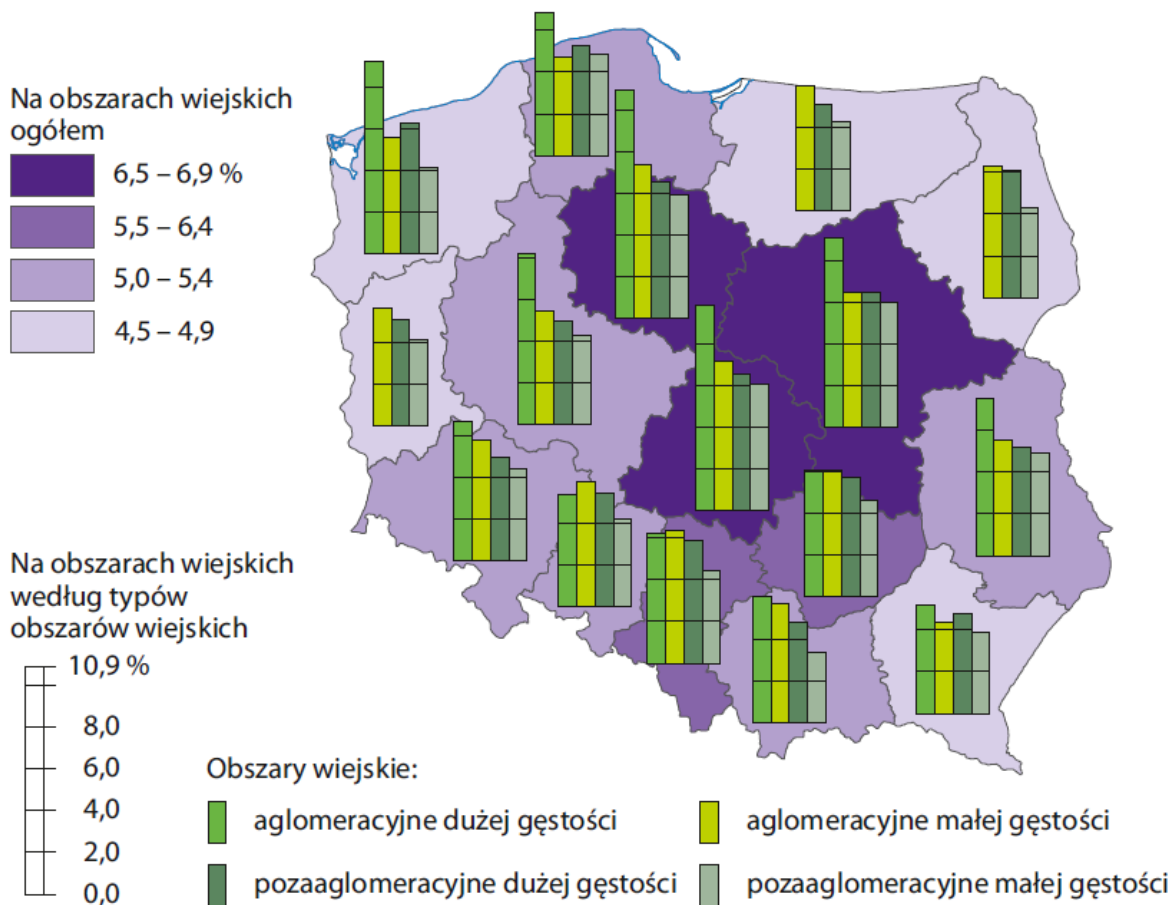
Map 16. Young adults living with parents learning or studying in gminas in 2022

Koncentracja uczących się lub studiujących gniazdowników wystąpiła w przede wszystkim w dużych miastach lub ich najbliższej okolicy. W miejscach tych znajdują się duże ośrodki akademickie. Głównie jest to obszar Polski centralnej.

Mapa 17. Gniazdownicy uczący się lub studiujący w ogólnej liczbie gniazdowników według delimitacji obszarów wiejskich w 2022 r.

Map 18. Young adults living with parents learning or studying in total number of young adults living with parents by delimitation rural areas in 2022

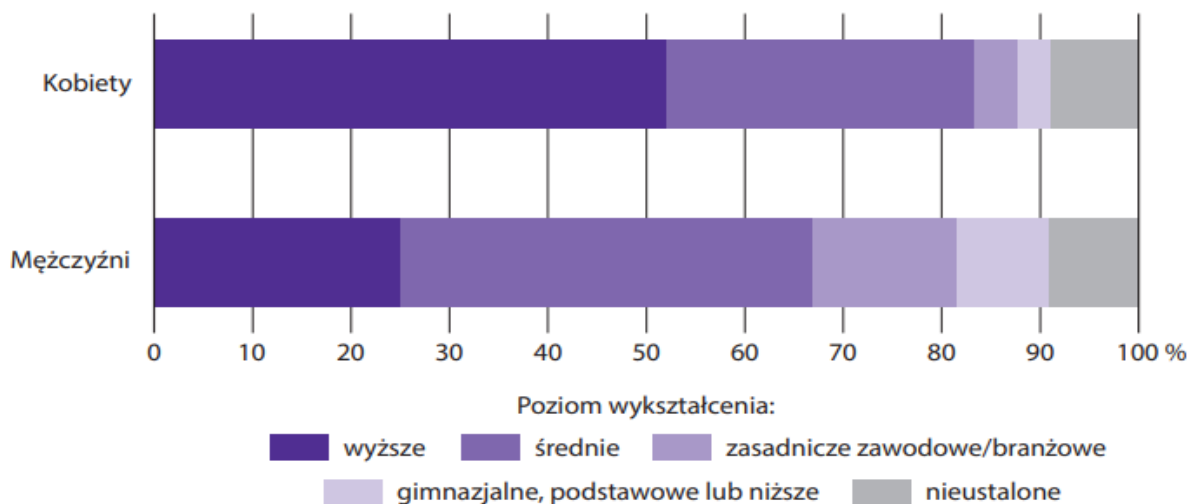

Największy odsetek osób uczących się lub studiujących wystąpił w województwach położonych w centrum kraju. Delimitacja obszarów wiejskich wskazała na wyraźną tendencję wyższej aktywności edukacyjnej gniazdowników w dużych ośrodkach akademickich charakteryzujących się dużą gęstością zaludnienia.

Wykształcenie gniazdowników Education young adults living with parents

Wykres 11. Wykształcenie gniazdowników według płci

Chart 12. Education young adults living with parents by sex

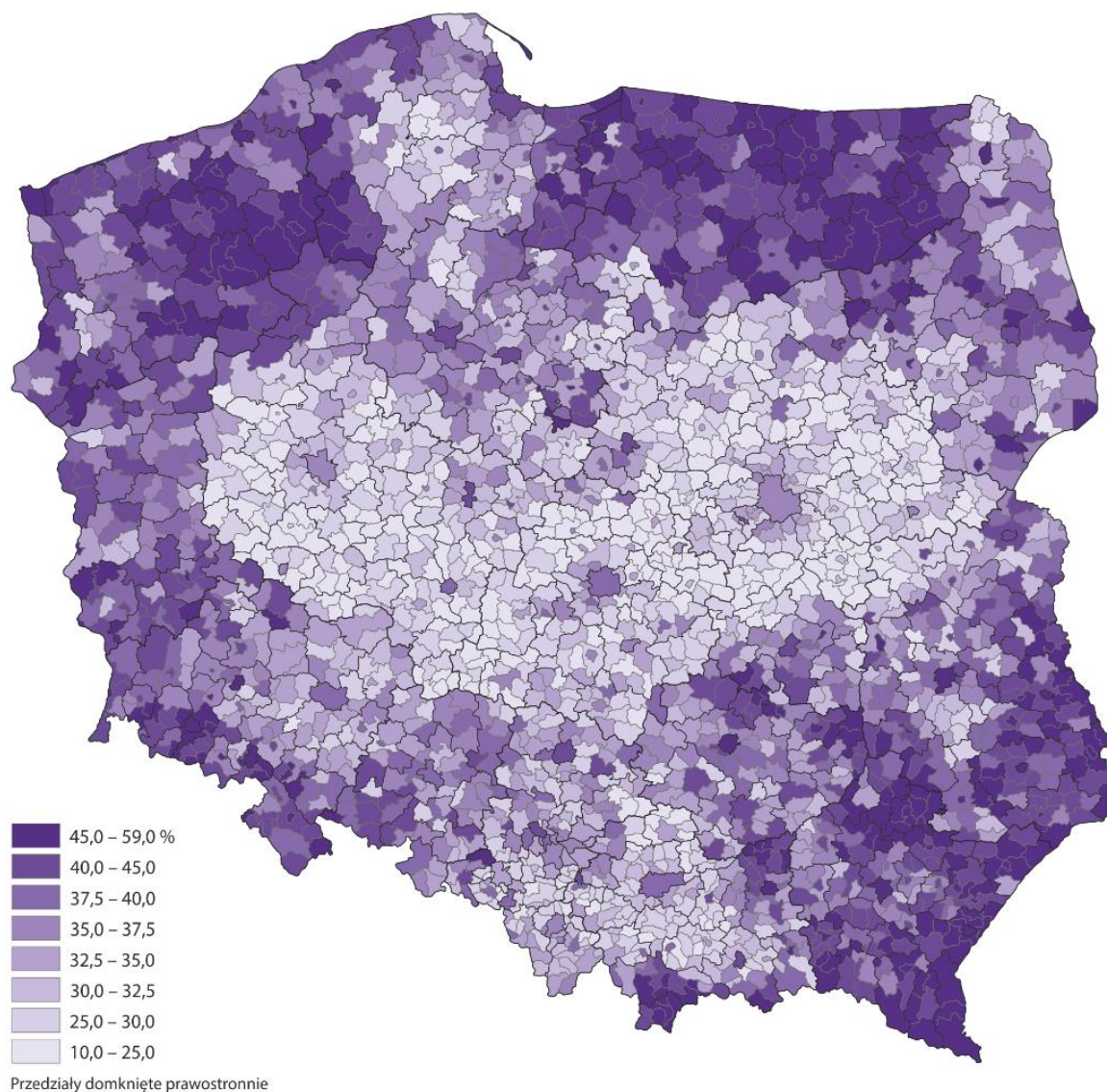

Wśród gniazdowników, jak i w całym społeczeństwie zauważalne jest znaczne zróżnicowanie poziomu wykształcenia pomiędzy kobietami a mężczyznami. Ponad połowa gniazdowniczek posiadała wykształcenie wyższe, a prawie 1/3 - średnie. W przypadku gniazdowników, wykształcenie wyższe posiadało około 25% z nich, a średnie około 40%.

Aktywność ekonomiczna gniazdowników Economic activity of young adults living with parents

Mapa 19. Udział niepracujących w ogólnej liczbie gniazdowników w 2022 r.

Map 20. Share of non-working in total number of young adults living with parents in 2022

W 2022 r. większość gniazdowników (63%)⁵ pracowało zawodowo, 6% było bezrobotnych a 31% biernych zawodowo.

Udział pracujących wśród gniazdowników mieszkających na obszarach wiejskich (67%) był wyższy niż wśród mieszkańców miast (60%). Odsetek bezrobotnych kształtował się na porównywalnym poziomie (odpowiednio 6,3% na wsi i 6,5% w miastach).

W miastach wojewódzkich najwięcej pracujących gniazdowników było w Poznaniu, Warszawie i Katowicach - powyżej 64%, a najwięcej niepracujących (łącznie bezrobotnych i biernych) - w Lublinie (47%). W miastach średniej wielkości najwyższy odsetek pracujących gniazdowników (powyżej 70%) odnotowano w miastach: Środa Wielkopolska, Orzesze, Kościan, Gostyń, Września, Sulejówek, Krotoszyn, Pszczyna, Mikołów, Sochaczew. Niepracujący stanowią większość (powyżej 50%) gniazdowników w takich

⁵ W grupie referencyjnej - 60%.

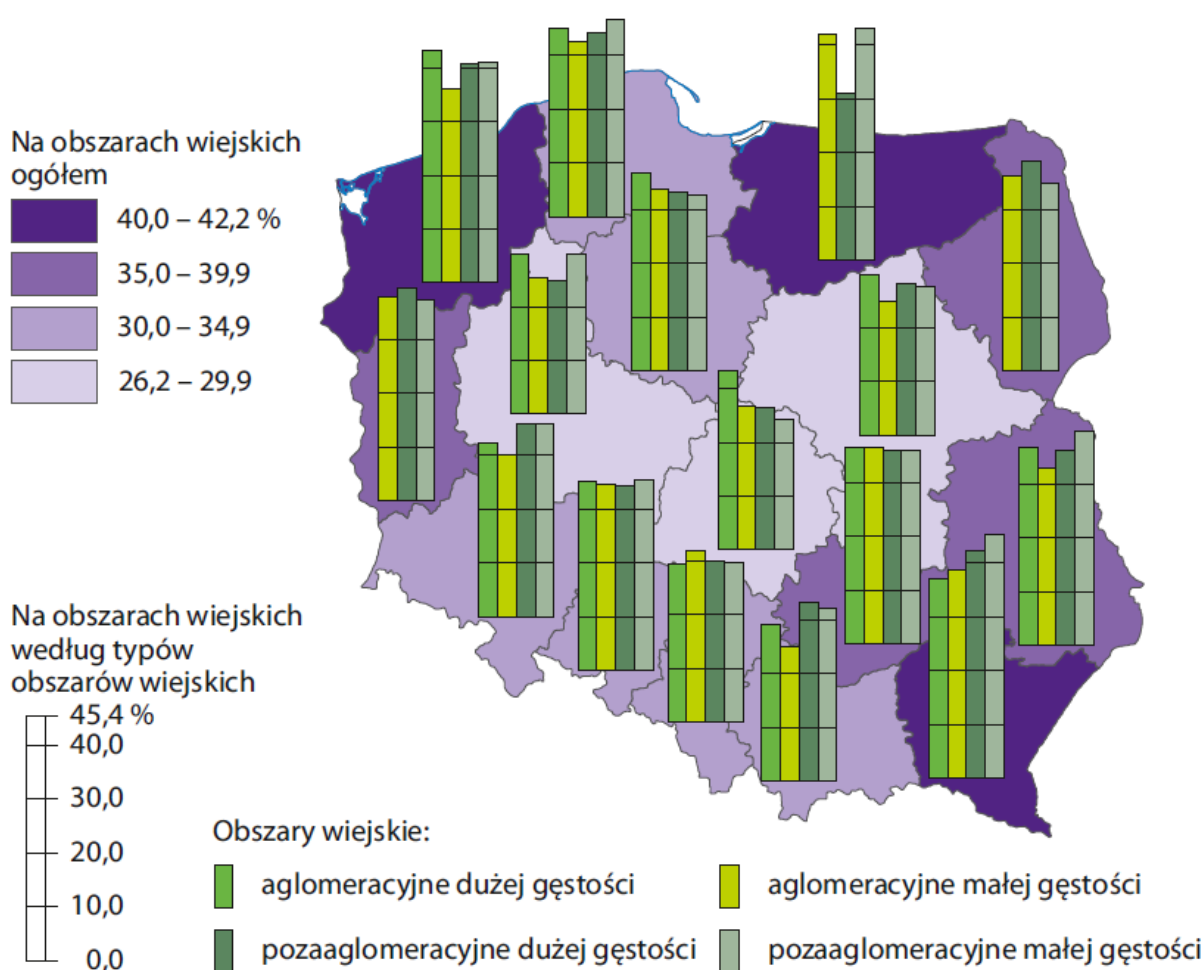
miastach średnich jak: Przemyśl, Ełk, Sanok, Kraśnik, Kętrzyn, Biłgoraj, Zamość, Stalowa Wola, Łomża, Chełm i Jarosław. Udział pracujących wśród gniazdowników w poszczególnych gminach wahał się od 41% (w gminie wiejskiej Nowogródek Pomorski w zachodniopomorskim) do 90% (w gminie wiejskiej Kocierzew Południowy w łódzkim).

W zakresie osób pracujących występowało zróżnicowanie ze względu na płeć. Wśród mężczyzn było to 65%, natomiast wśród kobiet 60%.

Wśród kobiet gniazdowników 5,7% to osoby bezrobotne, a wśród mężczyzn 6,9%. Kobiety były częściej biernie zawodowo (34,3%) niż mężczyźni (28,1%).

Mapa 21. Gniazdownicy niepracujący w ogólnej liczbie gniazdowników według delimitacji obszarów wiejskich w 2022 r.

Map 22. Non-working young adults living with parents in total number of young adults living with parents by delimitation in rural areas in 2022

Analiza rozmieszczenia gniazdowników niepracujących pod względem funkcjonalnym nie przyniosła rezultatów wskazujących na tendencje w określonym kierunku. W województwach położonych na południowym zachodzie Polski różnice są minimalne. Największa różnica wystąpiła w województwie warmińsko-mazurskim, gdzie w obszarach pozaaglomeracyjnych dużej gęstości jest dużo niższy niż w obszarach aglomeracyjnych i pozaaglomeracyjnych małej gęstości. W województwach podkarpackim oraz dolnośląskim na obszarach małej gęstości odsetek niepracujących gniazdowników był wyższy niż na obszarach dużej gęstości. Odmierna sytuacja wystąpiła we wszystkich innych województwach. Ogólnie można stwierdzić, że rodzaj obszaru funkcjonalnego, na którym zamieszkiwali niepracujący gniazdownicy nie wpływał w istotny sposób na to zjawisko. Bardziej uzależnione ono było od poziomu bezrobocia oraz specyfiki lokalnego rynku pracy.

Tabela 1. Pracujący gniazdownicy oraz grupa referencyjna według województw (%)

Table 2. Employed young adults living with parents and the reference group by voivodeships (%)

Województwo	Pracujący	
	Gniazdownicy	Grupa referencyjna
WIELKOPOLSKIE	69,7	67,1
ŁÓDZKIE	67,8	66,7
MAZOWIECKIE	67,3	66,9
ŚLĄSKIE	65,5	67,6
MAŁOPOLSKIE	64,9	70,8
KUJAWSKO-POMORSKIE	62,2	63,8
OPOLSKIE	62,1	63,1
POMORSKIE	61,1	64,3
DOLNOŚLĄSKIE	60,7	60,6
ŚWIĘTOKRZYSKIE	60,3	66,8
LUBUSKIE	59,1	57,4
LUBELSKIE	58,9	66
PODLASKIE	58,9	67,1
ZACHODNIOPOMORSKIE	56,6	59
PODKARPACKIE	56,0	65,2
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	55,2	60,9

Tylko w przypadku pięciu województw odsetek pracujących gniazdowników był wyższy niż dla grupy referencyjnej: dolnośląskie (gdzie różnica jest znikoma – 0,1%), lubuskie, łódzkie, mazowieckie oraz wielkopolskie.

Natomiast największe różnice, w przypadku gdy odsetek pracujących gniazdowników był niższy niż w grupie referencyjnej, zostały zaobserwowane w województwach, w których stopa bezrobocia jest znacząco wyższa niż średnia dla Polski. Są to województwa: podkarpackie – 9,2%, podlaskie – 8,2% lubelskie – 7,1%, świętokrzyskie – 6,5% oraz warmińsko-mazurskie – 5,7%.

Niepełnosprawność gniazdowników i ich rodziców

Disability young adults living with parents and disability their parents

Badane w niniejszej pracy zjawisko niepełnosprawności odnosi się do pojęcia niepełnosprawności prawnej⁶, według której osoba niepełnosprawna to taka, która posiada odpowiednie orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony. W pracy nie ujęto elementu subiektywnego poczucia i deklaracji dotyczących odczuwania ograniczeń w wykonywaniu wybranych czynności. Analiza dotycząca niepełnosprawności objęta nie tylko samych gniazdowników, ale również rodziców, z którymi osoby te mieszkają.

Wyniki wykazały, że w Polsce w 2022 roku udział gniazdowników z niepełnosprawnościami w ogólnej liczbie gniazdowników wyniósł 5,9% (dla grupy referencyjnej – 2,3%).

⁶ Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych

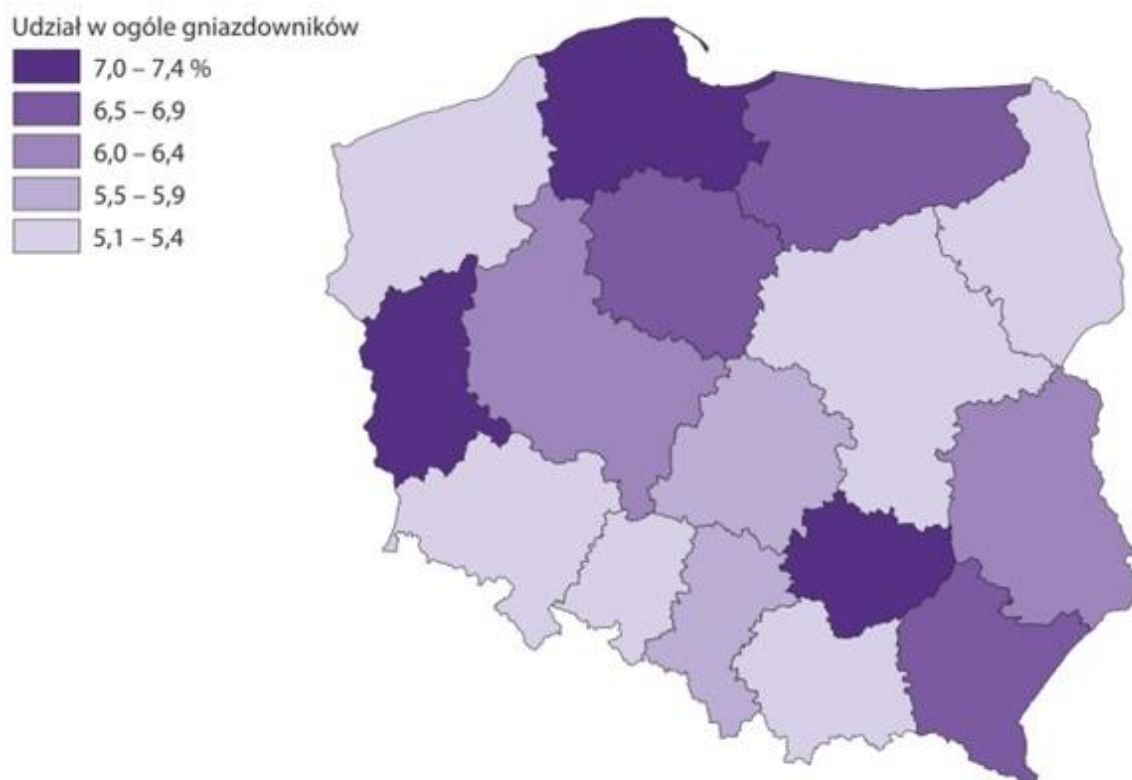
Tabela 3. Osoby z niepełnosprawnościami – gniazdownicy oraz grupa referencyjna (%)

Table 4. Persons with disabilities – young adults living with parents and the reference group (%)

	Osoby z niepełnosprawnościami
Gniazdownicy	5,9
Grupa referencyjna	2,3
Ogółem	3,5

Mapa 23. Gniazdownicy z niepełnosprawnościami w 2022 r.

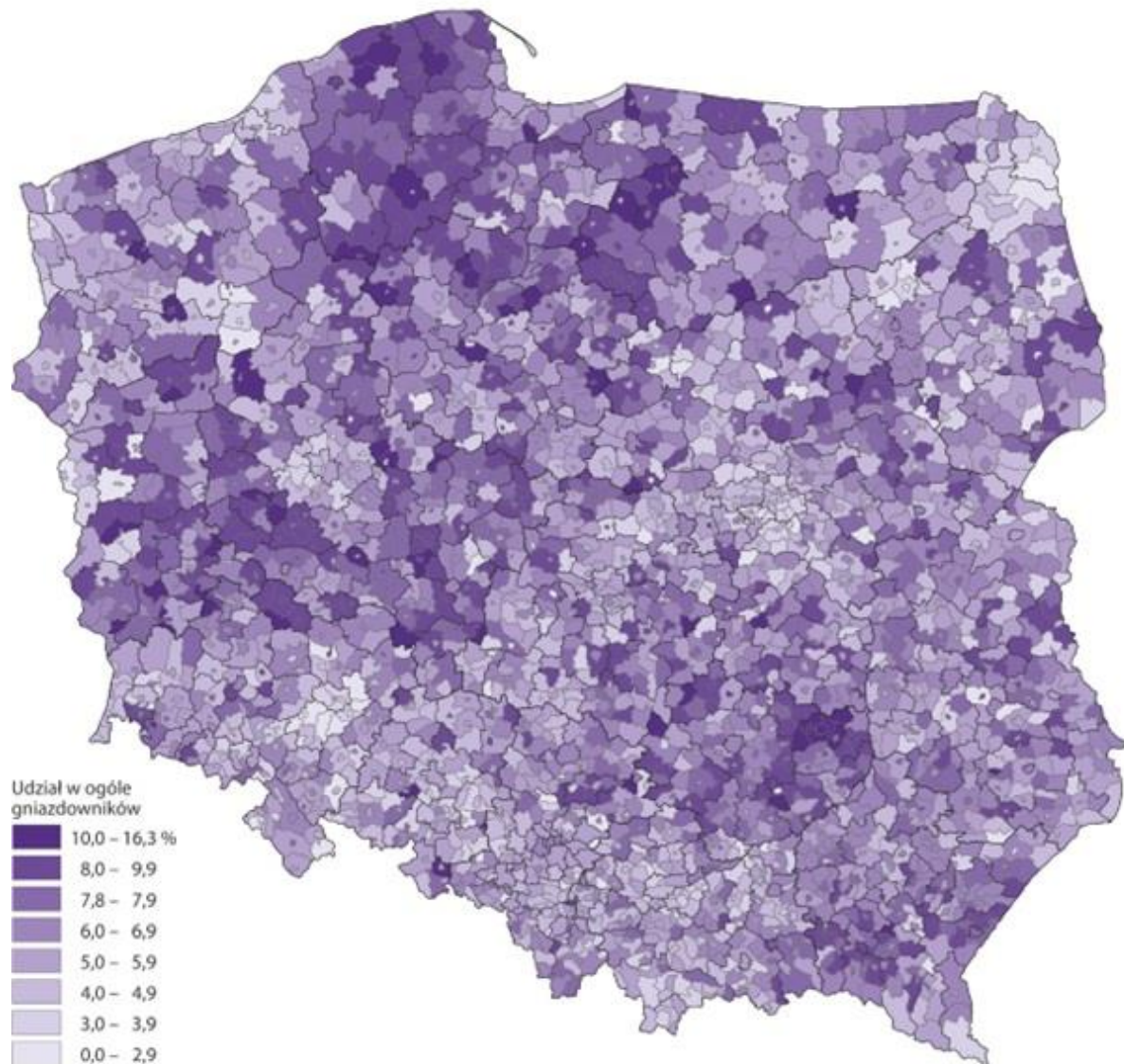
Map 24. Young adults with disabilities living with parents in 2022

Najwięcej gniazdowników z niepełnosprawnościami mieszkało w województwie świętokrzyskim (7,4%), lubuskim (7,1%) oraz pomorskim (7,0%), najmniej w województwach mazowieckim i dolnośląskim (po 5,2%) i małopolskim (5,1%).

Mapa 25. Gniazdownicy z niepełnosprawnościami w 2022 r.

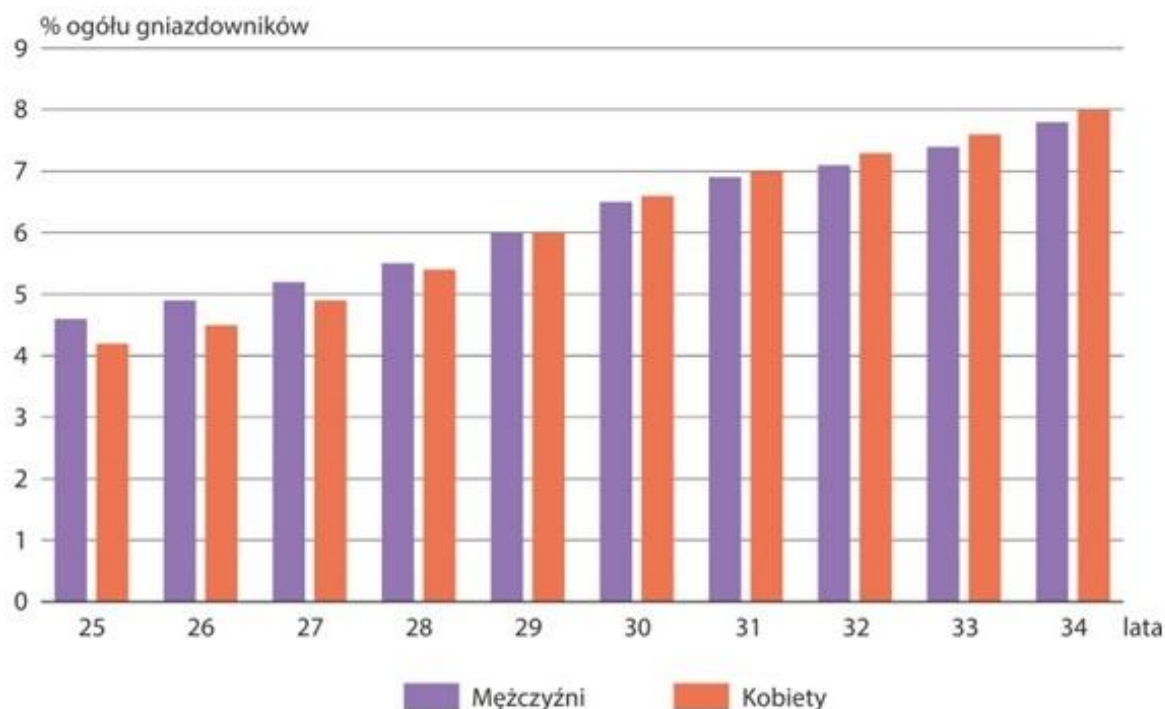
Map 26. Young adults with disabilities living with parents in 2022

Zróżnicowanie na poziomie gmin było większe niż w przypadku województw, a najwyższe wartości przekraczające 15% odnotowano w gminie Różan – woj. mazowieckie oraz Jemielno – woj. dolnośląskie. Zjawisko nie wystąpiło w pięciu gminach.

Wykres 13. Gniazdownicy z niepełnosprawnościami według płci i wieku w 2022 r.

Chart 14. Young adults with disabilities living with parents by sex and age in 2022

Zjawisko jest zróżnicowane pod względem wieku gniazdownika i dla najmłodszych w tej grupie wyniosło: 4,6% dla mężczyzn i 4,2% dla kobiet, a dla najstarszych odpowiednio 7,8% i 8,0%. Powyżej 29 roku życia zmienia się również proporcja pod względem płci – w młodszych rocznikach odsetek mężczyzn był wyższy niż kobiet, powyżej 29 roku życia proporcja ta ulega odwróceniu.

Analiza dotycząca niepełnosprawności wśród rodziców gniazdowników wykazała, że prawie 1/5 gniazdowników mieszkała z co najmniej jednym rodzicem, który był osobą z niepełnosprawnością. Wśród niepełnosprawnych rodziców 52,0% to matki, 38,7% - ojcowie, a w 9,3% zjawisko to dotyczy obojga rodziców. Według przeprowadzonej analizy, sytuacja w której zarówno rodzic jak i gniazdownik są osobami z niepełnosprawnościami, dotyczyło tylko 1,7% osób mieszkających z rodzicami.

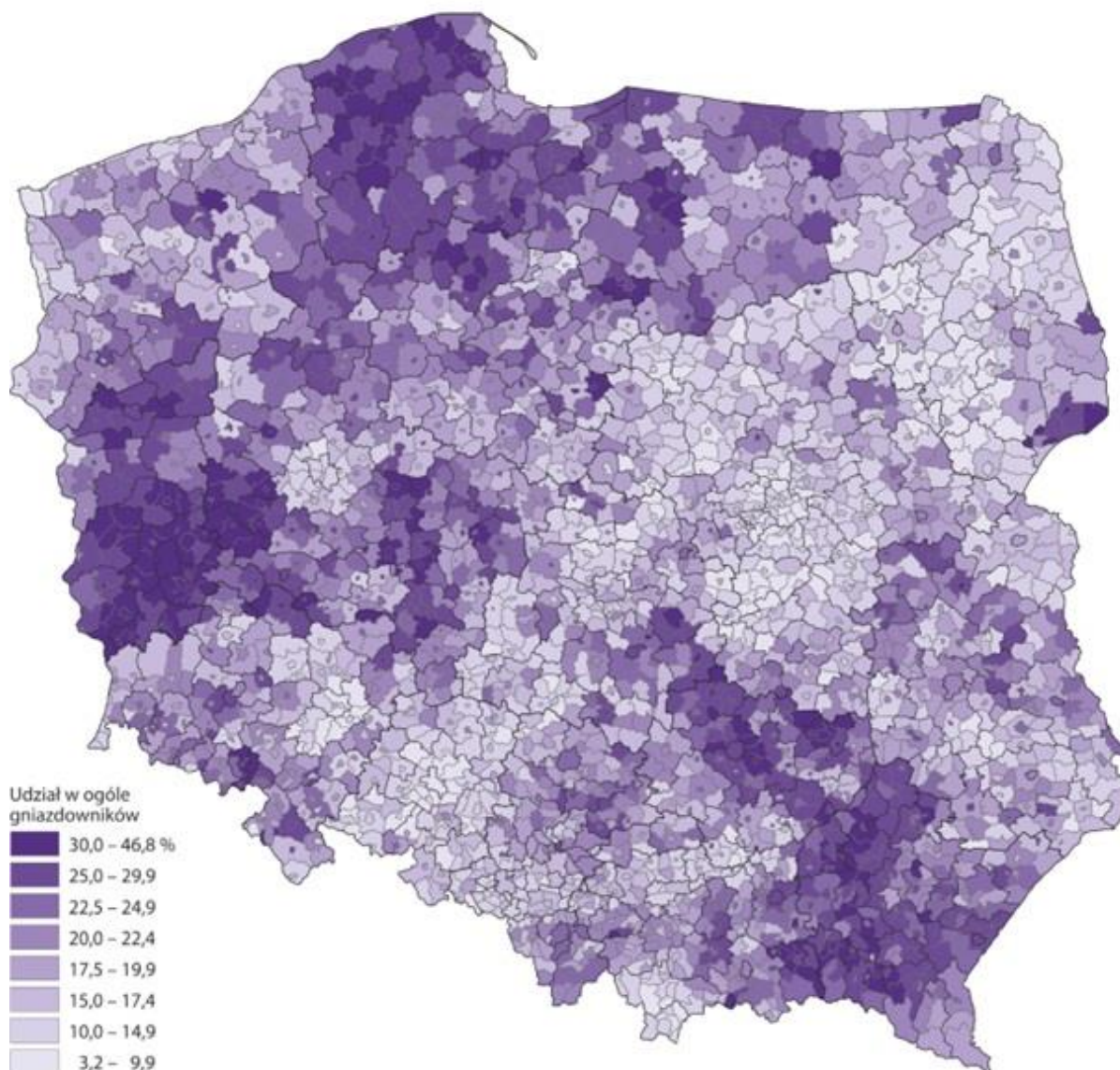
Tabela 5. Niepełnosprawność - gniazdownicy i ich rodzice (%)

Table 6. Disability - young adults living with parents and their parents (%)

Gniazdownik	Rodzic		
	Pełnosprawny	Niepełnosprawny	Ogółem
Pełnosprawny	76,1	18	94,1
Niepełnosprawny	4,2	1,7	5,9
Ogółem	80,3	19,7	100

Mapa 27. Gniazdownicy mieszkający z rodzicami z niepełnosprawnościami w 2022 r.

Map 28. Young adults with disabilities living with parents in 2022

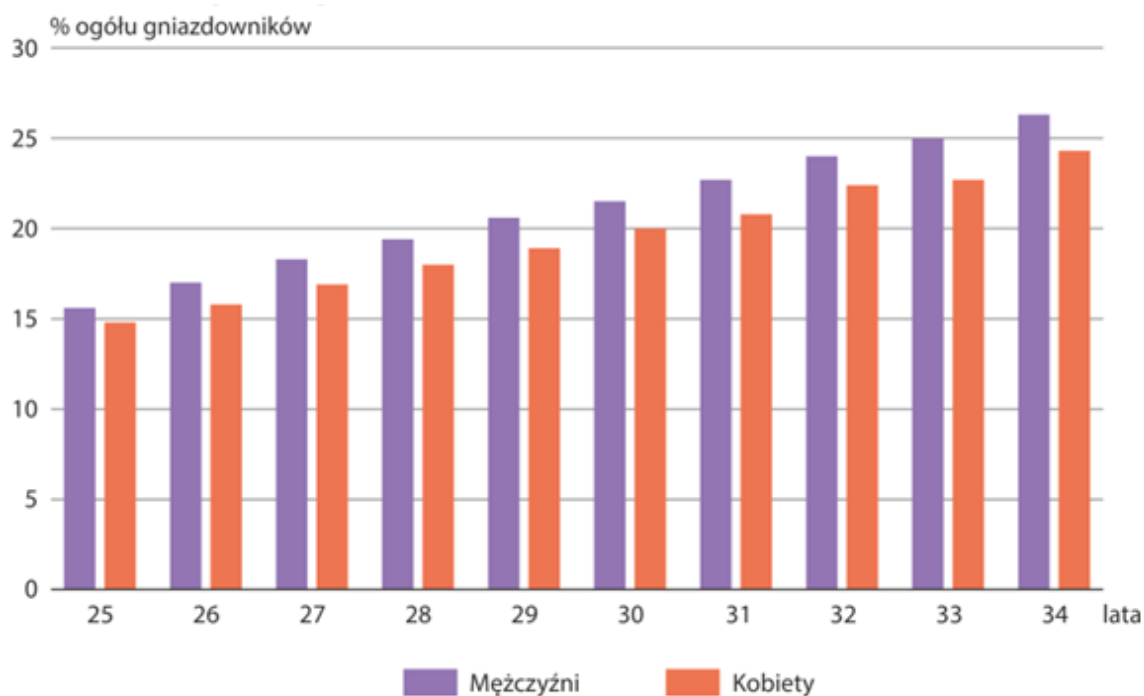

Najwyższy odsetek gniazdowników mieszkających z co najmniej jednym rodzicem z niepełnosprawnością wystąpił w województwach: lubuskim (30%) i podkarpackim (26%), a najniższy w województwach: opolskim (14%) i mazowieckim (14%).

Na poziomie gmin udział gniazdowników mieszkających z co najmniej jednym rodzicem z niepełnosprawnością wahał się od 3% do prawie 47%. Wyższym odsetkiem gniazdowników będących w tej sytuacji cechowały się gminy województw: lubuskiego, pomorskiego, świętokrzyskiego i podkarpackiego, a niższe wartości zaobserwowane zostały w gminach województw: opolskiego, mazowieckiego, podlaskiego.

Wykres 15. Gniazdownicy według płci i wieku, mieszkający z rodzicami z niepełnosprawnościami w 2022 r.

Chart 16. Young adults living with parents with disabilities by sex and age in 2022

Wśród gniazdowników, z przynajmniej jednym rodzicem będącym osobą z niepełnosprawnością mieszkało 20,4% mężczyzn oraz 18,5% kobiet. Wraz z wiekiem gniazdowników wzrastał ich udział w opiece nad rodzicami z niepełnosprawnościami, przy czym w każdej kategorii wieku dominowała nieznaczna przewaga mężczyzn. Wśród kobiet procent wyniósł 14,8% dla 25-latek i wzrastał do 24,3% dla 34-latek. Wśród mężczyzn wynosił 15,6% dla 25-latków i aż do 26,3% dla 34-latków.

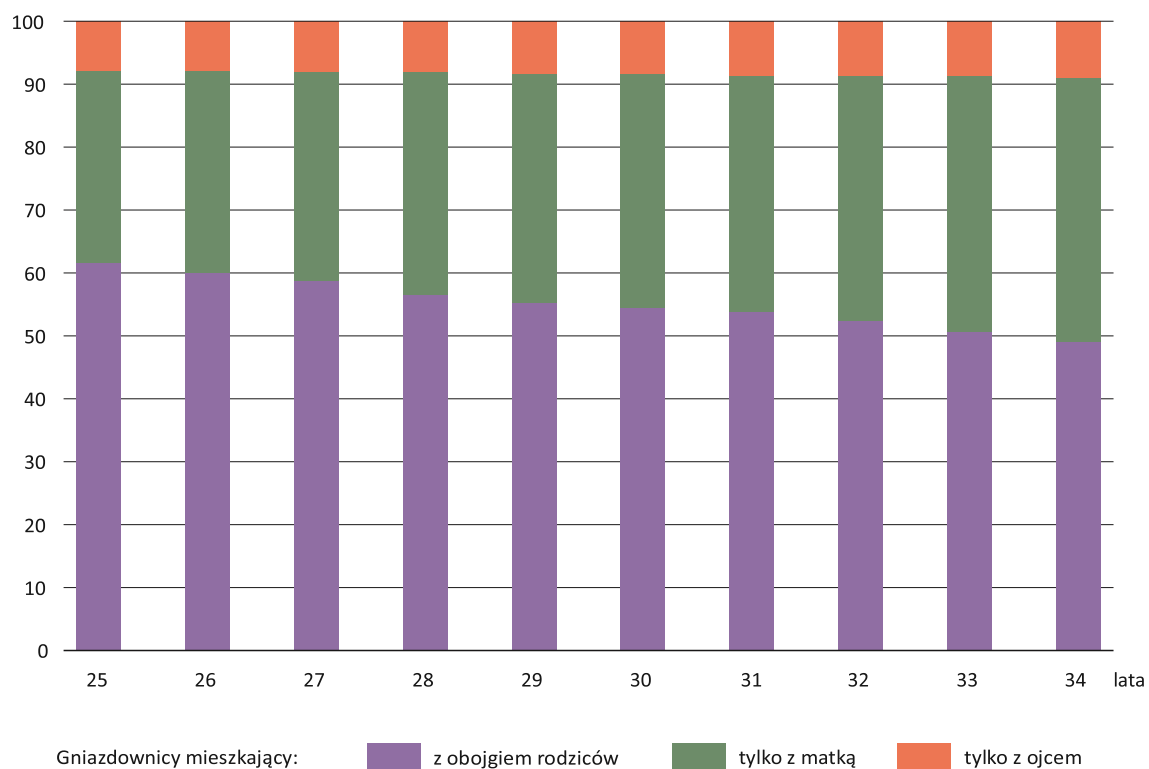
Rodzina gniazdowników

Family of young adults living with parents

Analiza typów rodzin wykazała, że wraz z wiekiem odsetek gniazdowników mieszkających z jednym rodzicem wzrasta. W 2022 roku, wśród 25-letnich gniazdowników 38,4% stanowiły osoby mieszkające tylko z matką lub tylko z ojcem, natomiast wśród 34-latków ponad połowa gniazdowników mieszkała z samotnym rodzicem. W Polsce, w przypadku rodzin niepełnych, dzieci są znacznie częściej wychowywane przez matkę niż przez ojca. Wśród gniazdowników również występuje analogiczna tendencja, związana dodatkowo z dłuższym przeciętnym trwaniem życia kobiet niż mężczyzn. W grupie 25-latków odsetek osób mieszkających tylko z matką wynosił 30,6%, a wśród 34-latków stanowił już ponad 42%. Odsetek gniazdowników mieszkających tylko z ojcem wzrasta odpowiednio z 7,9% do niespełna 9%.

Wykres 17. Gniazdownicy według wieku i typu rodziny w 2022 r.

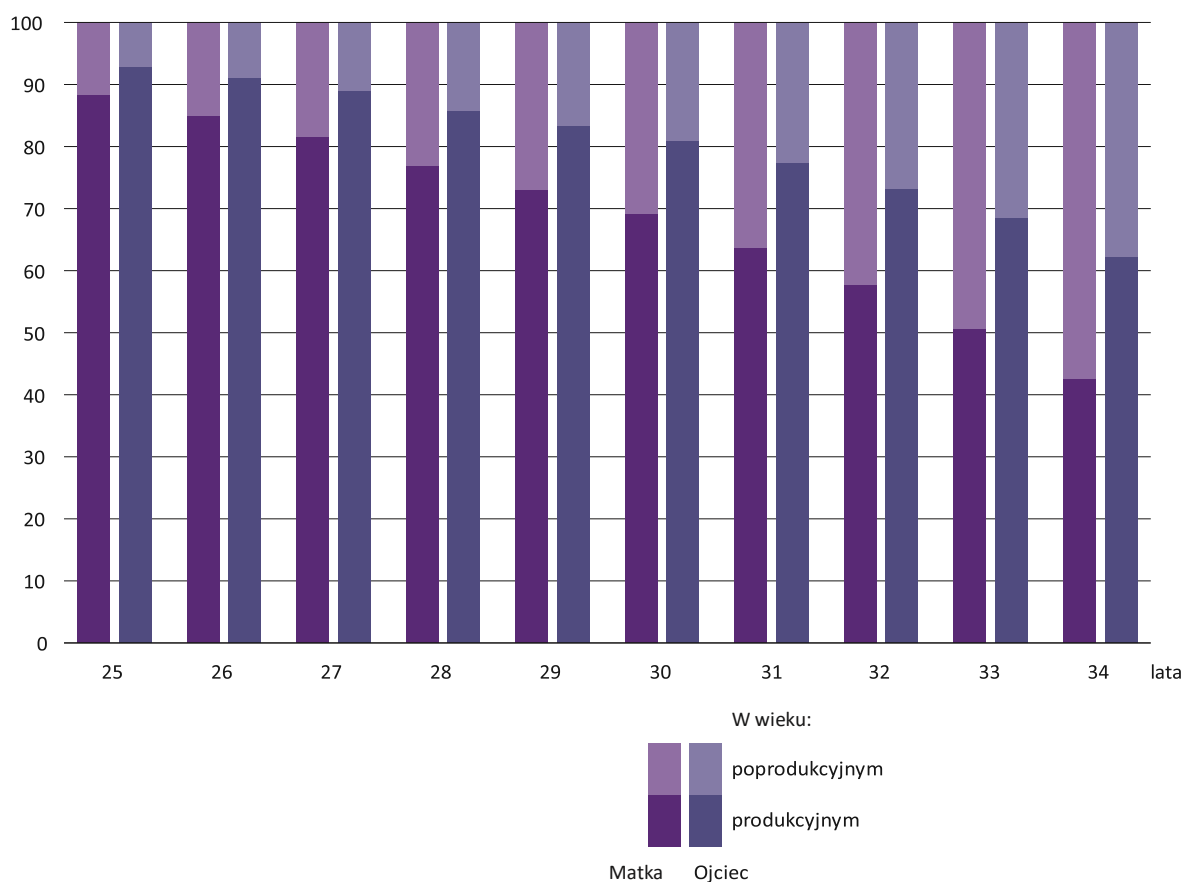
Chart 18. Young adults living with parents by age and type of family in 2022

Odsetek 34-latków mieszkających matką w wieku poprodukcyjnym wyniósł 57,5%, natomiast z ojcem 37,8%. Dla porównania w najmłodszym badanym roczniku z matką w wieku poprodukcyjnym mieszkało 11,7% gniazdowników, a z ojcem 7,1%.

Wykres 19. Gniazdownicy według wieku mieszkający z rodzicami w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym w 2022 r.

Chart 20. Young adults living with parents in working and post-working age by age in 2022

Odsetek gniazdowników mających 34 lata i mieszkających z obojgiem rodziców, którzy są w wieku poprodukcyjnym wynosił 45,2%, zaś w najmłodszym badanym roczniku 5,3%.

Tabela 7. Gniazdownicy według wieku mieszkający z obojgiem rodziców w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym w 2022 r.

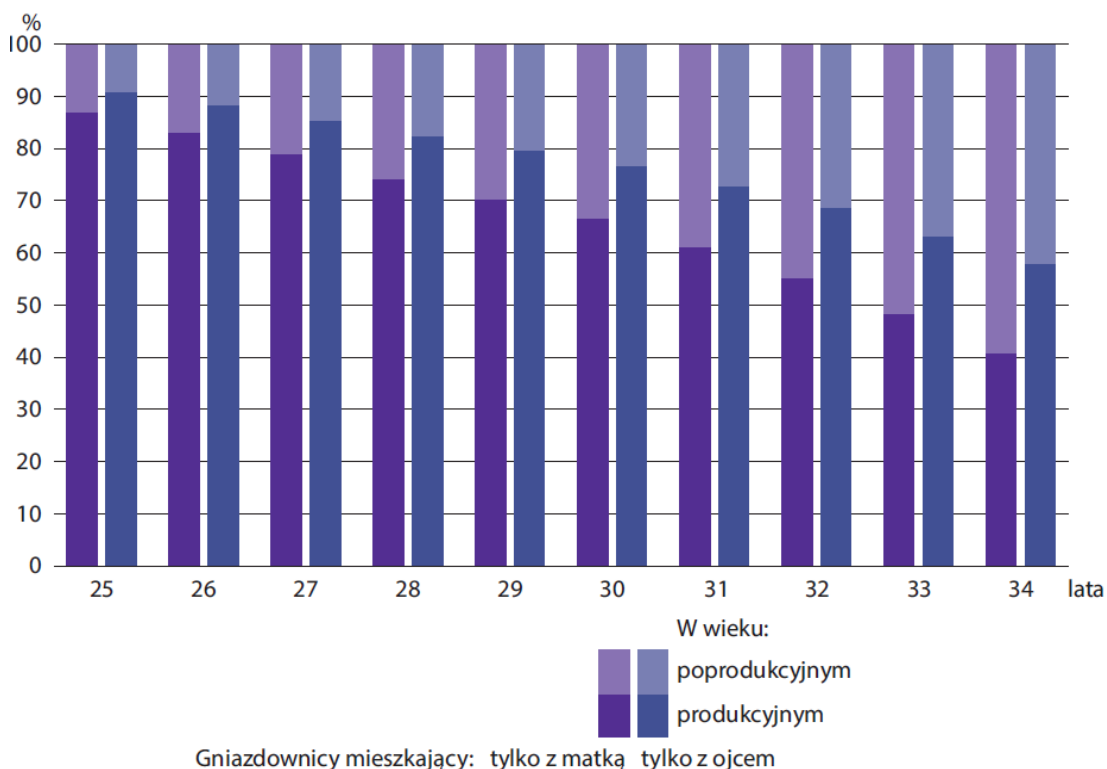
Table 8. Young adults living with both parents in working and post-working age by age in 2022

Wiek gniazdownika	Oboje rodziców w wieku produkcyjnym (%)	Oboje rodziców w wieku poprodukcyjnym (%)
25	94,7	5,3
26	92,9	7,1
27	90,6	9,4
28	87,3	12,7
29	84,5	15,5
30	81,4	18,6
31	77,0	23,0
32	71,4	28,6
33	64,4	35,6
34	54,8	45,2

Prawie 60% 34-latków mieszkało z samotną matką, która jest już w wieku poprodukcyjnym. Natomiast 42,1% mieszkało z samotnym ojcem w wieku poprodukcyjnym.

Wykres 21. Gniazdownicy według wieku mieszkający z jednym rodzicem w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym w 2022 r.

Chart 22. Young adults living with one of parent in working and post-working age by age in 2022

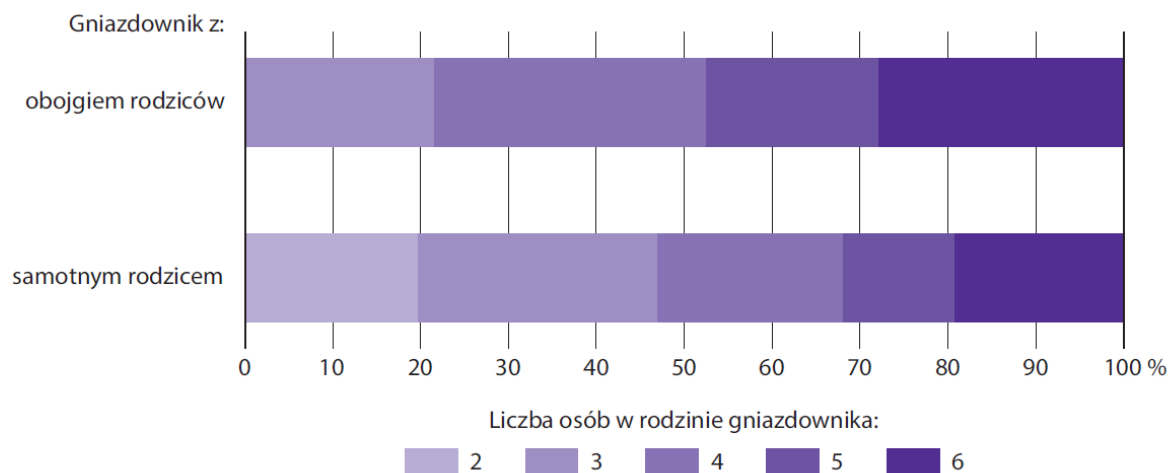

Biorąc pod uwagę liczbę osób tworzących gospodarstwo domowe, ponad 40% gniazdowników mieszkało jedynie ze swoimi rodzicami, z czego 19,7% tworzyło dwuosobowe gospodarstwa domowe z samotnym rodzicem, a 21,6% gospodarstwa 3-osobowe - z obojgiem rodziców.

W przypadku gniazdowników mieszkających z obojgiem rodziców, 30,9% mieszkało dodatkowo z jeszcze jedną osobą pod tym samym adresem. Natomiast 27,3% gniazdowników mieszkało z samotnym rodzicem i dodatkowo jeszcze jedną osobą.

Wykres 23. Gniazdownicy według typów rodzin i liczby osób w tych rodzinach

Chart 24. Young adults living with parents by type of family and number of children in these families

Metodologia badania Methodology of survey

Cel badania

Purpose of the survey

Głównym celem badania było uzyskanie jak najbardziej pełnego obrazu zjawiska społecznego związanego z osobami, które określa się mianem gniazdowników, a więc młodymi dorosłymi (25-34 lata), którzy nie opuścili domu rodzinnego i zamieszkują z rodzicami.

Koncepcja badania eksperymentalnego opartego na administracyjnych źródłach danych The concept experimental survey based on administration data sources

Badanie dotyczące populacji gniazdowników w Polsce to badanie typu eksperymentalnego. Realizacja pracy, w tym określenie i charakterystyka populacji objętej badaniem wykonana została poprzez wykorzystanie informacji z wybranych rejestrów administracyjnych. Projekt zrealizowano na pełnej populacji, korzystając z rzeczywistych jednostkowych danych pozyskanych ze źródeł administracyjnych.

W stosunku do poprzedniego badania dotyczącego gniazdowników (zrealizowanego w 2019 roku na danych za 2018 rok), metodologia związana z określeniem populacji badania została zweryfikowana i uproszczona, Zakres przedmiotowy badania został rozszerzony o dodatkowe charakterystyki (niepełnosprawność, wykształcenie).

W celu zaobserwowania zmian natężenia badanego zjawiska, planowana jest kontynuacja prac w 5-letnich okresach badawczych. W kolejnych iteracjach zakłada się również rozszerzenie zakresu przedmiotowego, w tym także przeprowadzenie ponownej charakterystyki naliczonej populacji gniazdowników w oparciu o aktualne dane, a tym samym analizę losów gniazdowników.

Źródła danych

Data sources

Badanie populacji gniazdowników zostało przeprowadzone w oparciu o źródła administracyjne pozyskiwane przez statystykę publiczną. Wybór określonych rejestrów administracyjnych uwzględnił ich zawartość informacyjną, zgodność definicyjną, możliwości integracji pomiędzy poszczególnymi zbiorami oraz przydatność. Identyfikacja przydatności dotyczyła zarówno zakresu podmiotowego (określenie populacji badania), jak również przedmiotowego (charakterystyka utworzonej populacji). Bazując na wiedzy eksperckiej związanej ze znajomością rejestrów administracyjnych zarówno pod względem zawartości, jak również jakości zasobów, poniższe dane administracyjne uznane zostały za optymalne do realizacji badania:

1. Część związana z określeniem populacji badania:
 - dane Kancelarii Prezesa Rady Ministrów z Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL) w zakresie osób żyjących;
 - dane z Centralnej Bazy Beneficjentów Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej o osobach występujących o przyznanie świadczenia wychowawczego (500+);
 - dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej o członkach rodzin wielodzietnych, którym została przyznana Karta Dużej Rodziny (KDR);
 - dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej o beneficjentach i członkach ich rodzin, dochodach osób, zasądzonych alimentach, dłużnikach alimentacyjnych, rodzajach wypłaconych świadczeń (ALIM);
 - dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej o osobach, dochodach osób, dochodach rodzin, rodzajach i kwotach świadczeń (QUIC);
 - dane jednostkowe z Ministerstwa Finansów o osobach fizycznych prowadzących samodzielnie działalność gospodarczą i nieprowadzących jej, uzyskujących przychód dotyczące osób rozliczających się z małżonkiem, rozliczających się jako osoby samotnie wychowujące dzieci (PIT-10);
 - dane z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych dotyczące osób zgłoszonych przez ubezpieczonego do ubezpieczenia zdrowotnego oraz ubezpieczonego zgłaszającego do ubezpieczenia zdrowotnego te osoby (RCR);
2. Część związana z charakterystyką populacji badania:
 - dane z Kompleksowego Systemu Informatycznego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych dotyczące ubezpieczonych oraz płatników składek, osób objętych ubezpieczeniem, za które płatnik rozliczył składki należne na ubezpieczenie zdrowotne i społeczne – Centralny Rejestr Ubezpieczonych oraz Centralny Rejestr Płatników Składek;
 - dane z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych dotyczące osób zgłoszonych przez ubezpieczonego do ubezpieczenia zdrowotnego oraz ubezpieczonego zgłaszającego do ubezpieczenia zdrowotnego te osoby (RCR);
 - dane z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego nSIU (charakterystyka aktywności ekonomicznej gniazdowników);
 - dane o osobach pobierających świadczenia rolnicze z KRUS;
 - dane z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego ze Zintegrowanego Systemu Informacji o Nauce i Szkolnictwie Wyższym (POL-on) dotyczące osób kontynuujących naukę;
 - dane z Systemu Informacji Oświatowej Ministerstwa Edukacji Narodowej dotyczące uczniów i nauczycieli (SIO);
 - dane jednostkowe z Elektronicznego Krajowego Systemu Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności o osobach, które nie ukończyły 16. roku życia, którym wydano orzeczenie o niepełnosprawności oraz o osobach, które ukończyły 16. rok życia, którym wydano orzeczenie o stopniu niepełnosprawności (EKSMOoN);
 - dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej o osobach bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy (CZDOB);
 - dane dotyczące osób fizycznych pobierających świadczenia emerytalno-rentowe z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych;
 - dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej o członkach rodzin wielodzietnych, którym została przyznana Karta Dużej Rodziny (KDR);
 - dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej o beneficjentach i członkach ich rodzin, dochodach osób, zasądzonych alimentach, dłużnikach alimentacyjnych, rodzajach wypłaconych świadczeń (ALIM);
 - dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej o osobach, dochodach osób, dochodach rodzin, rodzajach i kwotach świadczeń (QUIC);
 - dane z Państwowego Funduszu Rehabilitacji osób Niepełnosprawnych dotyczące pracodawców, pracowników wykonujących działalność gospodarczą oraz rolników (PFRON);
 - dane z Narodowego Funduszu Zdrowia z Centralnego Wykazu Osób (NFZ).

Ponadto do badania wykorzystane zostały doświadczenia ze zrealizowanych w poprzednich latach badań i projektów, a także dane wynikowe z projektów zrealizowanych przez polską statystykę (również w oparciu o administracyjne źródła danych), w tym:

- doświadczenia związane z przygotowaniem Dziedziny Zbiorów Danych na potrzeby NSP 2021 dotyczące aktywności ekonomicznej oraz charakterystyki osób z niepełnosprawnościami;
- doświadczenia z prac związanych z łączeniem rodziców do dzieci – parentyzacja (współpraca z Departamentem Badań Demograficznych GUS) oraz poprzedniej instancji naliczania populacji gniazdowników (Urząd Statystyczny w Warszawie) - określenie populacji badania;
- dane dotyczące wykształcenia z NSP 2021 - charakterystyka edukacyjna gniazdowników (po aktualizacji danych spisowych w oparciu o aktualne dane rejestrowe);
- dane z wykazu osób do prac eksperymentalnych (Departament Innowacji GUS) - określenie populacji badania oraz jej charakterystyka demograficzna.

Stan danych

Data status

Wszystkie źródła administracyjne wykorzystane w badaniu są według stanu na dzień 31.12.2022 rok. Wyjątek stanowią zbiory Ministerstwa Finansów, które ze względu na swoją specyfikę wynikającą z terminów obowiązku rozliczenia podatkowego, trafiają do GUS w późniejszym czasie oraz dane z MRPiPS o osobach występujących o przyznanie świadczenia wychowawczego (500+). Ze względu na to, że pod względem metodologicznym nie rzutowało to negatywnie na wynik prac, w tych dwóch wypadkach zdecydowano o wykorzystaniu zbiorów za rok 2021.

Przygotowanie wybranych źródeł danych na potrzeby badania

Preparation of selected data sources for the survey

Dane ze wszystkich pozyskanych do badania źródeł administracyjnych zostały szczegółowo sprawdzone pod kątem występowania w nich zapisów powielonych, niedokładnych, nieaktualnych, błędnych bądź nieprawidłowo sformatowanych. Wszelkie nieprawidłowości poddane zostały procesom przekształcania składającym się z procedur i złożonych algorytmów: weryfikujących, korygujących i uzupełniających dane, przy jednoczesnych zachowaniu ich pierwotnej wartości merytorycznej. Działania takie stosowane są przy każdym projekcie realizowanym w oparciu o źródła administracyjne i wpływają bezpośrednio na jakość danych zwiększając ich poprawność, dokładność i przydatność, a także efektywność procesów integracji.

Zakres podmiotowy – definicje

Subjective scope – definitions

W celu realizacji badania przyjęto następujące definicje:

Gniazdownik - osoba w wieku 25-34 lata mieszkająca z rodzicami, nieposiadająca współmałżonka i niebędąca sama rodzicem. Populacja gniazdowników nie obejmuje osób rozwiedzionych oraz wdów/wdowców.

Grupa referencyjna - osoby w wieku 25-34 lata niemieszkające z rodzicami, single, osoby, które założyły własną rodzinę, są wdowami/wdowcami lub są rozwiedzione.

Zakres podmiotowy - założenia metodologiczne dotyczące populacji badania

Subjective scope – methodological assumptions about the survey population

Podstawą do określenia populacji badania gniazdowników był wykaz osób do prac eksperymentalnych, który zawiera wykaz wybranych cech demograficznych dla **osób** fizycznych **wraz z przypisanym adresem zamieszkania**. Wykaz osób zbudowany jest w całości w oparciu o źródła administracyjne przekazane przez wybranych gestorów danych, zawiera jednostkowe informacje o osobach mieszkających w Polsce według stanu na 31 grudnia danego roku (w przypadku niniejszego badania – według stanu na 31.12.2022 rok).

Bazując na definicji gniazdownika, zawierającej listę kryteriów dotyczących: wieku, sytuacji mieszkaniowej, stanu cywilnego oraz informacji dotyczącej posiadania dzieci, zbudowano algorytmy związane z określeniem populacji badania.

Pierwszym krokiem budowy algorytmów było sprawdzenie czy jednostka spełnia założenia definicyjne gniazdownika. Nastąpiło to poprzez wygenerowanie zmiennych o wartościach zero-jedynkowych, którymi oznaczone zostały poszczególne jednostki z wykazu osób. Wartości dla poszczególnych zmiennych były nadawane po odnalezieniu pożądanej informacji w zasobach administracyjnych, co wymagało **każdorzadowej integracji jednostek wykazu osób z jednostkami z poszczególnych źródeł administracyjnych**.

Zastosowano **łączenie na poziomie jednostkowym**, które w zależności od potrzeb odbywało się za pomocą pojedynczego klucza (naturalny identyfikator PESEL) lub kombinacji kilku zmiennych łącznie (w przypadku poszukiwania wspólnego adresu dla gniazdowników i ich rodziców łączenie następowało po zmiennych adresowych).

Zastosowano dwa rodzaje zmiennych:

- zmienne eliminacyjne- definitywnie wykluczają jednostkę z populacji badania;
- zmienne pozytywnej weryfikacji - kwalifikują jednostkę do populacji gniazdowników ze względu na spełnienie założeń definicyjnych.

Tabela 9. Nadawanie oznaczeń do określenia populacji badania gniazdowników

Table 10. Labelling the population survey young adults living with parents

Kod zmiennej	Opis zmiennej	Wartości zmiennej	Rodzaj zmiennej
GN0	osoba w wieku 24-34 lata	1 - tak, 0 - nie	weryfikacja pozytywna
GN1	osoby mieszkające pod tym samym adresem co potencjalny gniazdownik; liczba osób mieszkających pod tym samym adresem >1	brak - w przypadku braku adresu; 1 - tak, 0 - nie	weryfikacja pozytywna
GN2	osoba ze stanem cywilnym rozwiedziona/rozwiedziony oraz wdowa/wdowiec - według PESEL	1 - tak, 0 - nie	eliminacja
GN3	osoba ze stanem cywilnym zamężna/żonaty - według PESEL	1 - tak, 0 - nie	eliminacja
GN4	osoba rozliczająca się z małżonkiem - według PIT	1 - tak, 0 - nie	eliminacja
GN5	osoba rozliczająca się jako osoba samotnie wychowująca dziecko/dzieci - według PIT	1 - tak, 0 - nie	eliminacja
GN6	osoba mieszkająca z matką - według PESEL	1 - tak, 0 - nie	weryfikacja pozytywna
GN7	osoba mieszkająca z ojcem - według PESEL	1 - tak, 0 - nie	weryfikacja pozytywna
GN8	małżonek lub/i osoba posiadająca dzieci - według poprzedniej instancji naliczania gniazdowników	1 - tak, 0 - nie	eliminacja
GN9	osoba ze statusem dziecko - według poprzedniej instancji naliczania gniazdowników (zmienna pomocnicza)	1 - tak, 0 - nie	eliminacja/weryfikacja pozytywna
GN10	osoba będąca rodzicem - według KDR	1 - tak, 0 - nie	eliminacja
GN11	osoba mieszkająca z matką - według numerów PESEL rodziców z poprzednich instancji łączenia dzieci do rodziców	1 - tak, 0 - nie	weryfikacja pozytywna
GN12	osoba mieszkająca z ojcem - według numerów PESEL rodziców z poprzednich instancji łączenia dzieci do rodziców	1 - tak, 0 - nie	weryfikacja pozytywna
GN13	osoba będąca rodzicem - według 500+	1 - tak, 0 - nie	eliminacja
GN14	osoba ze stanem cywilnym zamężna/żonaty - według ZUS RCR	1 - tak, 0 - nie	eliminacja
GN15	osoba będąca rodzicem - według ZUS RCR	1 - tak, 0 - nie	eliminacja
GN16	osoba będąca rodzicem - według PIT	1 - tak, 0 - nie	eliminacja
GN17	osoba ze stanem cywilnym wdowa/wdowiec - według PESEL	1 - tak, 0 - nie	eliminacja
GN18	osoba mieszkająca z rodzicami (matka) - według ZUS RCR	1 - tak, 0 - nie	weryfikacja pozytywna
GN19	osoba mieszkająca z rodzicami (ojciec) - według ZUS RCR	1 - tak, 0 - nie	weryfikacja pozytywna
GN20	osoba mieszkająca z matką - wyszukanie po imieniu i wieku matki pod wspólnym adresem	1 - tak, 0 - nie	weryfikacja pozytywna
GN21	osoba mieszkająca z ojcem - wyszukanie po imieniu i wieku ojca pod wspólnym adresem	1 - tak, 0 - nie	weryfikacja pozytywna
GN22	osoba będąca rodzicem - według ALIM	1 - tak, 0 - nie	eliminacja
GN23	osoba będąca rodzicem - według QUIC	1 - tak, 0 - nie	eliminacja

Algorytm końcowy – określający czy osoba jest gniazdowikiem - jest kombinacją wyboru wartości z kilkunastu wcześniej naliczonych zmiennych weryfikacyjnych. Zakłada się, że jednostka nie spełnia założeń definicyjnych jeżeli którakolwiek ze zmiennych eliminacyjnych przyjmuje wartość 1. Jednostka spełnia założenia definicyjne jeżeli zmienne oznaczone kodem GN0 oraz GN1 przyjmują wartość 1 oraz chociaż jedna ze zmiennych GN6, GN7, GN11, GN12, GN18, GN19, GN20, GN21 przyjmuje wartość 1.

Schemat 1. Schemat algorytmu określenia populacji badania gniazdowników

Algorithm scheme for identification of population survey of young adults living with parents

algorytm eliminacyjny:
sum (GN2, GN3, GN4, GN5, GN8, GN10, GN13, GN14, GN15, GN16, GN17, GN22, GN23)>0

algorytm pozytywnej weryfikacji:
GN0=1 and GN1=1 and sum (GN6, GN7, GN11, GN12, GN18, GN19, GN20, GN21)>0

Zakres przedmiotowy - charakterystyka populacji badania

Objective scope - characteristic of the survey population

Charakterystyka populacji badania objęta 5 grup tematycznych:

- charakterystyka demograficzna
- aktywność ekonomiczna
- aktywność edukacyjna
- charakterystyka rodzinna
- niepełnosprawność

Dla każdej z grup tematycznych określona została lista zmiennych i wskaźników możliwych do wyliczenia na podstawie informacji pozyskanych z administracyjnych źródeł danych. W zależności od potrzeb, dane opracowane zostały w przekrojach demograficznych według płci i wieku oraz w przekrojach terytorialnych: według województw, podziału: miasto-obszar wiejski, miast wojewódzkich oraz według gmin.

Tabela 11. Wskaźniki charakterystyki populacji badania gniazdowników

Table 12. Indicators of the population characteristics of the survey of young adults living with parents

Nazwa wskaźnika	Przekrój terytorialny	Według zmiennej
1. Charakterystyka demograficzna gniazdowników		
Udział gniazdowników w ogólnej liczbie ludności 25-34 lata	Polska	
Gniazdownicy według miejsca zamieszkania	województwa, gminy, miasta	
Gniazdownicy według miejsca zamieszkania (miasto/wieś)	Polska	
Odsetek gniazdowników w całej populacji w wieku 25-34 według płci	Polska	płeć
Odsetek gniazdowników według płci	województwa, gminy	płeć
Odsetek gniazdowników według wieku	Polska	wiek
Liczba mężczyzn przypadających na 100 kobiet w grupie gniazdowników według wieku	Polska	wiek
2. Aktywność edukacyjna gniazdowników		
Aktywność edukacyjna gniazdowników w ogólnej liczbie ludności 25-34 lata (odsetek uczących się i studiujących)	Polska	wykształcenie
Odsetek uczących się lub studiujących gniazdowników według wieku	Polska	wykształcenie, wiek
Odsetek uczących się lub studiujących gniazdowników według płci	Polska	wykształcenie, płeć

Udział uczących się lub studiujących gniazdowników	województwa, gminy	wykształcenie
3. Aktywność ekonomiczna gniazdowników		
Aktywność ekonomiczna gniazdowników i grupy referencyjnej (pracujący/bezrobotni/bierni zawodowo lub poza rejestrami)	Polska	aktywność ekonomiczna
Aktywność ekonomiczna gniazdowników według płci	Polska	aktywność ekonomiczna, płeć
Aktywność ekonomiczna gniazdowników według wieku	Polska	aktywność ekonomiczna, wiek
Udział niepracujących (bezrobotnych i biernych zawodowo) gniazdowników	województwa, gminy, miasta wojewódzkie	aktywność ekonomiczna
4. Niepełnosprawność		
Niepełnosprawność gniazdowników i grupy referencyjnej	województwa, gminy	niepełnosprawność
Niepełnosprawność rodziców gniazdowników	województwa, gminy	niepełnosprawność
5. Rodzina gniazdowników		
Gniazdownicy według wieku i typu rodziny (mieszkający z oboma rodzicami/tylko z matką/samotny ojciec)	Polska	wiek, typ rodziny
Gniazdownicy według wieku i liczby samotnych rodziców w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym	Polska	wiek, samotny rodzic w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym
Gniazdownicy według wieku i liczby rodziców w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym	Polska	wiek, oboje rodziców w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym
Gniazdownicy według typów rodzin i liczby osób w tych rodzinach	Polska	typ rodziny (małżeństwa/samotny rodzic)

W celu realizacji powyższych założeń, do utworzonej populacji gniazdowników dołączono dodatkowe informacje w celu uzyskania możliwości scharakteryzowania populacji pod względem demograficznym, ekonomicznym, społecznym, edukacyjnym. Podobnie jak w przypadku określenia populacji, dołączanie informacji dodatkowych wymagało każdorazowej integracji jednostek populacji badania z jednostkami z poszczególnych źródeł administracyjnych.

Wyliczenie zmiennych charakteryzujących gniazdowników i ich rodziny

Calculation of variables characterising of young adults living with parents and their parents

1. Charakterystyka demograficzna

Dla każdej osoby populacji badania w wieku od 25 do 34 lat, dołączono informacje o wieku, płci oraz miejscu zamieszkania (kod TERYT gminy). Informacje dołączone zostały na podstawie danych demograficznych, które zawiera wykaz osób do prac eksperymentalnych.

2. Aktywność edukacyjna gniazdowników i ich wykształcenie

Dla ustalenia informacji, czy gniazdownicy uczą się lub studiują wykorzystane zostały dane administracyjne z Systemu Informacji Oświatowej oraz ze Zintegrowanego Systemu Informacji o Nauce i Szkolnictwie Wyższym (POL-on). Informacje te zostały zintegrowane z populacją osób objętych badaniem i na tej podstawie możliwe było określenie aktywności edukacyjnej.

W celu ustalenia faktycznego poziomu wykształcenia zostały wykorzystane dane pochodzące z Narodowego Spisu Powszechnego 2021 zaktualizowane o informacje Zintegrowanego Systemu Informacji o Nauce i Szkolnictwie Wyższym (POL-on) w zakresie absolwentów szkół wyższych oraz o uzyskanych stopniach i tytułach naukowych.

3. Aktywność ekonomiczna gniazdowników

Każdą osobę z badanej populacji w wieku od 25 do 34 lat zbadano pod względem jej aktywności ekonomicznej. Do tego celu wykorzystane zostały informacje z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. Zweryfikowano informacje o ich statusie na rynku pracy, czy są osobami świadczącymi pracę lub są zarejestrowani jako osoby bezrobotne, czy jednak nie podejmują żadnej aktywności na rynku pracy i pozostają osobami biernymi zawodowo.

4. Niepełnosprawność

W celu dokonania charakterystyki gniazdowników pod względem niepełnosprawności, wykorzystano doświadczenia związane z przygotowaniem Dziedzicznych Zbiorów Danych na potrzeby NSP 2021 dotyczące weryfikacji osób z niepełnosprawnościami na podstawie danych pozyskanych ze źródeł administracyjnych.

Określenie niepełnosprawności dotyczyło wyłącznie niepełnosprawności prawnej potwierdzonej dokumentami o wydaniu orzeczenia przez jednostki do tego uprawnione. Do budowy algorytmu zostały wykorzystane następujące zmienne z rejestrów:

- stopień niepełnosprawności (EKSMOoN, NFZ, CZDOB, PFRON, KDR),
- kody przyczyn niepełnosprawności (EKSMOoN),
- data początku orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności (EKSMOoN),
- data końca orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności (EKSMOoN),
- szósta cyfra kodu tytułu ubezpieczenia (ZUS CRU),
- kod stopnia niepełnosprawności (ZUS RCR),
- kod rodzaju niepełnosprawności (ALIM, QUIC),
- posiadanie orzeczenia o niepełnosprawności (CZDOB),
- stopień niezdolności do pracy (ZUS, KRUS)

5. Rodzina gniazdowników

Do ustalenia rodziny gniazdowników wykorzystano informacje z:

- Kancelarii Prezesa Rady Ministrów z Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL) w zakresie osób mieszkających z matką i/lub ojcem,
- Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej: zbiór 500+, zbiór KDR, zbiór ALIM, zbiór QUIC do oznaczenia osób będących rodzicami,
- Zakładu Ubezpieczeń Społecznych zbiór RCR do oznaczenia osób będących rodzicami,
- Ministerstwa Finansów: zbiór PIT-10 w zakresie osób rozliczających się jako osoby samotnie wychowujące dzieci.

Do oznaczenia osób mieszkających pod tym samym adresem co gniazdownik posłużył adres z wykazu osób do prac eksperymentalnych. Algorytm generujący zmienną określającą liczbę osób zamieszkujących pod wspólnym adresem zakładał agregację liczby osób, które według wykazu osób posiadają identyczne dane adresowe (kod TERYT gminy, miejscowość, ulica, numer domu, numer lokalu).

Określenie, czy gniazdownik mieszka z rodzicami nastąpiło w wyniku wygenerowania na podstawie zbiorów administracyjnych oznaczeń czy dana osoba mieszka z rodzicem – matką lub/i ojcem.

W pierwszej kolejności dołączenie informacji o zamieszkiwaniu z rodzicami polegało na wyszukaniu numerów PESEL matki lub/i ojca, a następnie sprawdzeniu czy ich adres jest tożsamy z adresem potencjalnego gniazdownika.

Dodatkowo, w przypadku braku informacji w rejestrach administracyjnych o numerze PESEL rodziców - dla osób spełniających założenia gniazdownika - wyszukiwanie matki/ojca nastąpiło według algorytmu sprawdzającego czy pod tym samym adresem co gniazdownik mieszka osoba, której imię (według wykazu osób do prac eksperymentalnych) jest tożsamy z imieniem matki potencjalnego gniazdownika dołączonego z rejestru PESEL. Podobnie w przypadku ojców - czy pod tym samym adresem mieszka osoba, której imię (według wykazu osób do prac eksperymentalnych) jest tożsamy z imieniem ojca potencjalnego gniazdownika dołączonego z rejestru PESEL. Dodatkowo dla matki wprowadzone zostało zawężenie poszukiwań według wieku matki i wieku potencjalnego gniazdownika (matka może być starsza od dziecka o minimalnie 15 lat, a maksymalnie o 49 lat). Dla ojca podobnie, z pominięciem górnej granicy wieku.

Bezpieczeństwo danych

Data security

Wszystkie prace i działania na jednostkowych zbiorach danych odbywały się w bezpiecznym środowisku informatycznym Operacyjnej Bazy Mikrodanych (OBM). Dostęp do danych mieli wyłącznie pracownicy posiadający odpowiednie upoważnienia. Dane w OBM są zabezpieczone przed udostępnieniem osobom nieupoważnionym poprzez zastosowanie szczególnych środków technicznych i organizacyjnych.

Bibliografia

Bibliography

Bieńko M., Kwak A., Rosochacka-Gmitrzak M. (2017), *Wciąż jeszcze w gnieździe rodzinnym? Socjologiczne spojrzenia na młodych dorosłych*, Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej, Warszawa.

Gierańczyk W. (2016), *Sytuacja osób młodych w Polsce na tle państw europejskich*; Wiadomości Statystyczne 2016.

Kotowska I. (2018), *Zmiany zachowań dotyczących rodziny w Polsce po 1989 roku – zakładanie rodziny i rodzicielstwo*, [w:] J. Hryniewicz, J. Witkowski, A. Potrykowska (red.), *Fazy rozwoju rodziny a polityka społeczna*, Rządowa Rada Ludnościowa, Warszawa.

Piszczałowska-Oleksiewicz M. (2014), *Polscy gniazdownicy. O powodach, dla których dorosłe dzieci mieszkają z rodzicami*, Pogranicze. Studia społeczne.

Szlendak T. (2011), *Socjologia rodziny. Ewolucja, historia, zróżnicowanie*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.